

I. DISPOSICIONS GENERALS

CAP DE L'ESTAT

12652 *Llei orgànica 8/2014, de 4 de desembre, de règim disciplinari de les Forces Armades.*

FELIPE VI

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegeu i entengueu aquesta Llei.

Sapigueu: Que les Corts Generals han aprovat la Llei orgànica següent i jo la sanciono:

PREÀMBUL

I

El principi general que presideix aquesta Llei orgànica, comú a tot l'ordenament jurídic sancionador, és l'equilibri entre les garanties bàsiques de l'infractor i les prerrogatives de l'Administració, sense oblidar que l'atribució de la potestat disciplinària es justifica com a salvaguarda de l'interès públic i defensa dels valors essencials de les Forces Armades.

Una vegada vigent la norma constitucional, es va aprovar la Llei orgànica 12/1985, de 27 de novembre, de règim disciplinari de les Forces Armades, a la qual cal reconèixer el mèrit essencial de separar formalment els àmbits sancionadors disciplinari i penal militars. Aquesta norma orgànica va ser substituïda per la Llei de règim disciplinari de les Forces Armades, ara derogada, aprovada per la Llei orgànica 8/1998, de 2 de desembre, que va suposar un progrés considerable en l'equilibri imprescindible entre la protecció dels valors castrenses i les garanties individuals que recull la Constitució. Tanmateix, alguns dels seus preceptes no eren d'aplicació en haver-se suspès la prestació del servei militar obligatori o no podien, òbviament, fer referència a lleis posteriors tan importants com la Llei orgànica 5/2005, de 17 de novembre, de la defensa nacional, la Llei 39/2007, de 19 de novembre, de la carrera militar, la Llei 8/2006, de 24 d'abril, de tropa i marineria, i la Llei orgànica 9/2003, de 15 de juliol, per la qual es modifica la Llei orgànica 4/1987, de 15 de juliol, de competència i organització de la jurisdicció militar.

D'altra banda, la disposició final vuitena (adaptació del règim disciplinari de les Forces Armades) de la Llei orgànica 9/2011, de 27 de juliol, de drets i deures dels membres de les Forces Armades, disposa que el Govern ha de remetre al Congrés dels Diputats en el termini d'un any un projecte de llei de reforma de la Llei orgànica 8/1998, de 2 de desembre, de règim disciplinari de les Forces Armades.

Així doncs, l'obligació d'elaborar una llei de reforma i adaptació de la Llei orgànica de règim disciplinari de les Forces Armades resideix en el mandat de la Llei orgànica 9/2011, de 27 de juliol, que estableix com a criteris a tenir en compte la doctrina del Tribunal Europeu dels Drets Humans, del Tribunal Constitucional i del Tribunal Suprem sobre drets i garanties fonamentals de l'exercici de la potestat disciplinària en l'àmbit militar i l'adaptació necessària a la plena professionalització de les Forces Armades, a la presència de la dona i a l'organització i les missions que els assenya la Llei orgànica de la Defensa Nacional. Així mateix, ha d'incloure una regulació específica per a les unitats i el personal destacats en zona d'operacions, en els termes que per a aquests recull l'article 16 de la Llei orgànica de la defensa nacional.

A més d'aquestes raons, n'hi ha d'altres en el terreny de la tècnica legislativa que justifiquen l'elaboració d'una nova llei disciplinària completa, l'aprovació de la qual en facilitarà l'aplicació pràctica, tenint en compte els nombrosos preceptes que caldria

modificar per la incidència de les lleis esmentades, en particular de la Llei orgànica de drets i deures dels membres de les Forces Armades, així com la coordinació convenient amb els preceptes d'altres normes que estableixen la regulació del personal militar i amb les Reials ordenances per a les Forces Armades. En particular, la necessitat d'adequar la normativa disciplinària militar a les regles de comportament dels militars i al funcionament de la justícia militar.

II

La finalitat d'aquesta Llei, expressada a l'article 1, és justament garantir l'observança de les regles de comportament dels militars, en particular la disciplina, la jerarquia i la unitat, les quals, d'acord amb la Constitució i la resta de l'ordenament jurídic, constitueixen el codi de conducta dels membres de les Forces Armades.

Seguidament s'estableix l'àmbit subjectiu d'aplicació de la norma, que afecta els militars professionals sempre que no tinguin en suspens la seva condició militar, els reservistes, els alumnes dels centres docents militars de formació, sense perjudici de l'aplicació del règim sancionador acadèmic, i els qui passin a tenir l'assimilació de personal militar.

Es manté la compatibilitat entre la responsabilitat disciplinària i la responsabilitat civil, penal i disciplinària judicial, que no suposa la vulneració del principi «ne bis in idem», ja que només pot recaure una sanció penal i disciplinària sobre els mateixos fets quan no hi hagi identitat del bé jurídic protegit. I, en tot cas, es reconeix que la declaració de fets provats continguda en una resolució judicial ha de vincular l'Administració.

III

Les faltes disciplinàries, definides com les accions o omissions doloses o imprudents que preveu la Llei, es classifiquen en lleus, greus i molt greus, amb la qual cosa s'acull la divisió tripartida consolidada al nostre ordenament jurídic sancionador i s'abandona la tipificació anterior, que qualificava les molt greus com a causes de les sancions disciplinàries extraordinàries.

L'entrada en vigor de la Llei orgànica de drets i deures dels membres de les Forces Armades ha determinat una modificació profunda dels tipus disciplinaris militars, amb la incorporació de la protecció dels drets que s'hi garanteixen i la sanció de la violació dels deures que s'hi estableixen. D'altra banda, s'han eliminat algunes infraccions disciplinàries obsoletes i que han perdut reprobabilitat en l'àmbit castrense. Al mateix temps, es refonen algunes faltes lleus i d'altres es converteixen en faltes greus, per la seva transcendència més gran.

Una de les novetats principals d'aquesta Llei és l'elaboració d'un ordre lògic en la tipificació de les faltes, que supera la relació merament enumerativa que s'advertia a les normes anteriors, seguint el criteri ben consolidat d'ordenar-les en funció dels béns jurídics protegits o deures militars infringits, cosa que facilita l'aplicació de la Llei per part dels qui tenen atribuïda la potestat disciplinària, particularment en els esglaons inferiors del comandament. A més, s'ha posat una cura especial a coordinar la descripció dels il·lícits disciplinaris tipificats com a faltes lleus, greus i molt greus, per establir una gradació coherent de les conductes sancionables segons la seva gravetat respectiva.

Els verbs que descriuen l'acció típica sancionada com a falta lleu es coordinen amb més precisió en relació amb els utilitzats en la tipificació de les faltes greus. Així, s'utilitzen expressions com «falta de consideració, inexactitud en el compliment, descuit o inobservança lleu» (faltes lleus) enfront d'«incompliment, falta de subordinació, extralimitació o infracció de deures» (faltes greus).

Es mantenen com a faltes molt greus, si bé se'n modifica la redacció, algunes de les «causes de sancions disciplinàries extraordinàries» vigents, reveladores d'una gravetat especial i, per això, mereixedores del retret màxim en la via disciplinària castrense. Les pautes per decidir incloure-les al catàleg de les faltes molt greus han estat fonamentalment la reiteració en comportaments sancionables i la tutela especial que mereixen valors tan

essencials a les Forces Armades com la disciplina, els deures del comandament i del servei, així com els drets constitucionals dels militars.

En tipificar les faltes, s'ha tingut molt en compte la gravetat especial d'algunes conductes, com les que afecten la llibertat sexual de les persones, impliquen assetjament tant sexual i per raó de sexe com professional, atempten contra la intimitat, la dignitat personal o a la feina, o suposen discriminació. Una de les novetats de la Llei és el càstig de les infraccions del dret internacional aplicable en els conflictes armats, en sancionar-se la inobservança per imprudència de les normes humanitàries i l'incompliment per part del superior del deure de garant de la conducta dels seus subordinats. En tots dos casos, el retret disciplinari és complementari de la conducta dolosa constitutiva de delictes militars o comú.

Finalment, en la tipificació de les faltes greus i molt greus s'ha tingut cura de delimitar els tipus disciplinaris amb determinats delictes incriminats al Codi penal o al Codi penal militar, i s'ha acollit una redacció que els diferenciï o simplement s'ha eliminat els que siguin constitutius d'una infracció criminal. I tot això sense perdre de vista el principi d'intervenció mínima del dret penal.

La Llei, respectant la unitat de l'ordenament jurídic, descriu els autors i els participants responsables de les faltes disciplinàries en els mateixos termes que el Codi penal i sanciona l'encobriment com a infracció específica.

IV

Pel que fa a les sancions que es poden imposar en l'exercici de la potestat disciplinària, la Llei conté diverses novetats de gran transcendència. En primer lloc, incorpora la sanció econòmica d'un a quinze dies, amb pèrdua de retribucions durant aquest temps, existent com a sanció pràcticament en tots els exèrcits del nostre àmbit occidental i de relació més assídua, que en l'actualitat es considera molt adequada per sancionar determinades infraccions comeses pels militars professionals, i s'exclou per als alumnes dels centres docents militars de formació. Per a aquests es reserva, entre d'altres, la sanció de privació de sortida d'un a vuit dies.

Així mateix, la Llei manté la sanció d'arrest per castigar la comissió de faltes lleus, amb atribució al comandament de l'opció, segons la gravetat de la infracció, entre la reprensió, la sanció econòmica o l'arrest, tenint en compte que l'article 25.3 de la Constitució, «a sensu contrario», permet a l'Administració militar imposar sancions que, directament o subsidiàriament, impliquin privació de llibertat. Convé destacar, a més de la seva eficàcia indiscutible per restablir la disciplina, l'existència d'arrestos o privacions de llibertat com a sancions per faltes lleus en la immensa majoria dels sistemes disciplinaris militars dels països del nostre àmbit sociocultural o pertanyents a l'Aliança Atlàntica. Ara bé, s'ha limitat considerablement l'extensió màxima de l'arrest per faltes lleus, que passa de trenta a catorze dies, i es restringeix la competència per imposar-lo, ja que es confereix únicament a determinats esglaons del comandament. A més, l'autoritat o el comandament disciplinari només pot imposar la sanció d'arrest prevista per a les faltes lleus quan es vegin afectades la disciplina o les regles essencials que defineixen el comportament dels membres de les Forces Armades.

Quant a les sancions que es poden imposar per faltes greus, també s'ha limitat l'extensió màxima de l'arrest, que passa de dos mesos a trenta dies i es compleix, tret d'excepcions ben justificades, en establiment disciplinari militar, s'ha incorporat la sanció econòmica i s'han mantingut sancions clàssiques en el nostre règim disciplinari militar, com la pèrdua de destinació i la baixa al centre docent militar de formació.

S'han incorporat al catàleg de sancions per faltes molt greus l'arrest en l'extensió màxima de seixanta dies i la resolució de compromís, i s'elimina la pèrdua de llocs en l'escalafó, d'aplicació pràctica escassa en les Forces Armades espanyoles. Es mantenen les sancions de suspensió d'ocupació i separació del servei.

L'ampliació considerable dels terminis de prescripció de les faltes greus i molt greus es justifica per la seva identitat amb els que estableix la Llei 7/2007, de 12 d'abril, de l'Estatut bàsic de l'empleat públic, i la singularitat del termini de dos mesos per a la

prescripció de les faltes lleus es fonamenta tant en la necessitat d'una reacció immediata davant la comissió d'aquestes com en les característiques del procediment preferentment oral establert per sancionar-les.

Mereixen una menció especial les regles establertes per individualitzar les sancions, per a la graduació de les quals es determinen, presidits pel principi de proporcionalitat, criteris que limiten l'arbitri de l'autoritat sancionadora i traslladen a l'àmbit disciplinari pautes de justícia consolidades per la jurisprudència i incorporades a les normes penals nacionals i internacionals.

V

Es modifica significativament la relació d'autoritats i comandaments amb potestat disciplinària, amb incidència lògica en la competència sancionadora. Així, a més del ministre de Defensa, es confereix a les autoritats del nivell següent, cap de l'Estat Major de la Defensa, subsecretari i caps d'Estat Major de l'Exèrcit de Terra, de l'Armada i de l'Exèrcit de l'Aire, la competència per sancionar les faltes molt greus, excepte la separació del servei, que continua reservada al ministre de Defensa.

Amb la finalitat d'agilitzar el procediment i assolir la immediatesa desitjable en la valoració de les conductes sancionables, s'estén la competència disciplinària per conèixer de les faltes greus, reservada abans per als nivells superiors de comandament, als oficials generals amb comandament o direcció sobre força, unitat, centre o organisme, seguint models que es reiteren en la legislació comparada. En aquestes autoritats i en els caps de regiment i comandants de les unitats, amb atribucions per sancionar les faltes lleus, descansa el nucli competencial del sistema disciplinari militar, sense perjudici de la potestat conferida a les autoritats de rang superior per sancionar les faltes o la reconeguda als esglaons inferiors de comandament per castigar les faltes lleus amb sancions de menys entitat.

Es mantenen les especialitats relatives a l'exercici de la potestat disciplinària a bord dels vaixells de guerra o sobre els membres del cos jurídic militar que exerceixen funcions judicials i fiscals, així com sobre els membres del cos militar d'intervenció en funcions interventores.

A més del clàssic deure de correcció, es regulen amb detall les mesures cautelars necessàries per restablir de manera immediata la disciplina que poden acordar tant les autoritats i els comandaments amb potestat disciplinària com els militars que exerceixen el comandament d'una guàrdia o servei, consistents en l'arrest cautelar de quaranta-vuit hores en la unitat o lloc que es designi i en el cessament en les seves funcions de l'infractor. Així mateix, la Llei estableix una compensació econòmica per als supòsits de terminació sense responsabilitat del procediment per inexistència d'infracció i es garanteix la tutela judicial a l'interessat a través del recurs contenciós disciplinari militar.

S'incorporen normes singulars per determinar la competència sancionadora sobre els alumnes dels centres docents militars de formació, reservistes i personal en supòsits especials, particularment sobre els militars espanyols que ocupin llocs en organitzacions internacionals o els representants de les associacions professionals que siguin membres del Consell de Personal de les Forces Armades.

VI

Constitueix una innovació destacada l'aprovació d'un capítol dedicat a regular el règim disciplinari aplicable en les unitats i al personal destacats en zona d'operacions que, d'altra banda, respon al mandat parlamentari expressat a l'apartat segon de la disposició final vuitena de la Llei orgànica de drets i deures dels membres de les Forces Armades.

Després de determinar els àmbits personal i temporal d'aplicació, s'atribueix la potestat disciplinària als militars espanyols que hagin estat designats comandants, caps o responsables d'una força, contingent, representació, unitat o agrupament tàctic i tinguin sota les seves ordres altres militars espanyols. La particularitat del precepte resideix en l'atribució a aquests comandaments de la competència per sancionar les faltes greus,

excepte amb la sanció de la pèrdua de destinació, a més de la possibilitat d'imposar sancions per faltes lleus. Així mateix, s'atorguen al cap d'un agrupament tàctic, nucli o equip que ha d'exercir la seva tasca aïllat de la seva base les competències sancionadores pròpies dels caps de companyia o unitat similar. D'altra banda, tots els militars amb potestat disciplinària poden delegar competències sancionadores en els comandaments subordinats.

Per exigències derivades de l'exercici de les operacions militars, es possibilita que l'execució de la sanció es demori fins que finalitzi la missió i, si s'escau, en territori nacional. Si es compleix en zona d'operacions, la regla general és que el compliment de la sanció es compatibilitzi amb l'exercici de les activitats que hagi de dur a terme el sancionat.

VII

En el procediment sancionador, presidit pels principis de legalitat, imparcialitat, publicitat, impuls d'ofici, celeritat, eficàcia i contradicció, es reconeixen els drets del presumpte infractor a la presumpció d'innocència, a la informació de l'acusació disciplinària, a la defensa, a l'audiència prèvia, a la utilització dels mitjans de prova adequats i a interposar els recursos corresponents.

La Llei manté que el procediment per faltes lleus se substanciï de manera preferentment oral però amb totes les garanties constitucionals, com l'audiència de l'interessat o els seus drets a guardar silenci, a no declarar contra si mateix, a no confessar-se culpable o a la presumpció d'innocència. També es reconeix al presumpte infractor, en el tràmit d'audiència, el dret a formular alegacions, instar la pràctica de proves o presentar els documents i les justificacions que consideri pertinents.

Com a novetat destacada, s'unifica en un sol procediment l'expedient per faltes greus i molt greus, i s'estableix la possibilitat d'incoació del procediment per denúncia presentada per qui no tingui condició militar. Es determina el termini màxim en què s'ha d'acabar l'expedient i els supòsits de suspensió del còmput esmentat. També és una innovació rellevant la incorporació de la declaració de caducitat per venciment del termini, institut exclòs abans del procediment disciplinari de les Forces Armades i inclòs al règim disciplinari de la Guàrdia Civil, que es regula disposant l'arxivament de les actuacions sense produir la prescripció de la falta i sense que el procediment caducat interrompi la prescripció, de conformitat amb les normes generals del procediment administratiu comú.

La Llei regula com a mesures provisionals l'arrest preventiu del presumpte infractor, per exigències de la disciplina, el cessament de funcions per evitar perjudici al servei i, en els casos de faltes molt greus, el pas de l'interessat a la situació administrativa de suspens en funcions regulada a la Llei de la carrera militar.

Els principis d'impuls d'ofici, celeritat i eficàcia es tradueixen en la simplificació de tràmits i comunicacions, que es poden dur a terme de manera directa i per mitjans electrònics, cosa que permet evitar trasllats intermedis i sol·licitar la col·laboració de tots els òrgans de les administracions públiques.

En el desenvolupament del procediment s'ha suprimit el tràmit de formulació del plec de càrrecs atès que, una vegada complert el tràmit d'audiència de l'expedientat, en què se li pren declaració com a primera actuació i se li fan saber els seus drets, en particular el de defensa, l'instructor li ha de notificar l'acord d'inici del procediment, que ha de contenir un relat dels fets imputats, la qualificació jurídica d'aquests, la responsabilitat que s'imputa i les possibles sancions que es poden imposar. Així mateix, l'instructor l'ha d'informar del dret que té a proposar proves i del termini per proposar-les. En la pràctica de les admeses, incorporant el principi de contradicció, es possibilita l'assistència i la intervenció de l'interessat i del seu advocat.

A més d'exigir-se, en la resolució que posi fi al procediment, la motivació de la individualització sancionadora, si s'escau, s'incorpora a l'àmbit disciplinari militar per a no produir indefensió l'exigència del correlat entre l'acusació i la defensa, de manera que l'acord sancionador s'ha de fonamentar únicament en els fets que va notificar l'instructor a

l'expedientat, sense perjudici de la seva qualificació jurídica diferent sempre que hi hagi homogeneïtat i no concorri una gravetat més gran en la sanció.

VIII

Es manté el principi, tradicional en el règim disciplinari militar, de l'executivitat immediata de les sancions, indissociable amb la preservació de valors castrenses tan essencials com el manteniment de la disciplina o l'evitació de perjudicis irreparables al servei, alhora que s'estableixen les causes que justifiquen la suspensió o inexecució de les sancions.

La Llei incorpora com a novetat la cancel·lació d'ofici de les anotacions per faltes disciplinàries, a excepció de les de separació del servei i resolució de compromís, sense perjudici que, a instància de part, es pugui instar també la cancel·lació referida.

IX

Es regula el recurs d'alçada contra les resolucions disciplinàries, necessari per exhaurir la via administrativa i deixar expedida la judicial, i es determina l'autoritat o el comandament que l'ha de resoldre. En el cas de sancions imposades pels nivells inferiors de comandament, com els caps de companyia, secció, pilot o unitats similars, cal interposar el recurs directament davant el cap de regiment o comandant d'unitat, amb la qual cosa s'elimina el segon recurs que preveia la legislació anterior. El recurs de reposició només escau en el cas de resolucions dictades pel ministre de Defensa o la Sala de Govern del Tribunal Militar Central.

El sancionat pot sol·licitar la suspensió de la sanció, amb fonament en les normes reguladores del procediment administratiu comú, la qual s'ha de denegar si es causa perjudici a la disciplina.

Superant el criteri restrictiu de les normes disciplinàries militars anteriors, finalment declarades inconstitucionals pel Tribunal Constitucional a la Sentència 177/2011, de 8 de novembre, es concedeix la tutela judicial a tots els sancionats en la via disciplinària militar en possibilitar la interposició del recurs contenciós disciplinari militar ordinari contra les resolucions adoptades en els recursos per faltes lleus. En conseqüència, es deixen sense contingut els preceptes de les lleis orgàniques de competència i organització de la jurisdicció militar i processal militar, afectats per la inconstitucionalitat declarada.

X

S'incorporen a la Llei les disposicions addicionals oportunes, entre les quals destaca la que regula l'aplicació del règim disciplinari de les Forces Armades al personal de la Guàrdia Civil quan actuï en missions de caràcter militar o integrat en unitats militars, les disposicions transitòries i la disposició derogatòria única.

La disposició final primera modifica la Llei orgànica 4/1987, de 15 de juliol, de competència i organització de la jurisdicció militar, en relació amb les competències dels òrgans judicials militars en matèria disciplinària. La disposició final segona, a més de regular l'atribució a aquests òrgans de la potestat disciplinària militar, amb la qual cosa reforma la Llei orgànica 2/1989, de 13 d'abril, processal militar, estableix les modificacions pertinents per possibilitar la tutela judicial dels sancionats per faltes lleus disciplinàries militars a través del recurs contenciós disciplinari militar ordinari.

Les disposicions finals tercera i quarta duen a terme les adaptacions necessàries de l'articulat de la Llei 39/2007, de 19 de novembre, de la carrera militar, i de la Llei 8/2006, de 24 d'abril, de tropa i marineria, a la nova regulació d'aquesta Llei de règim disciplinari de les Forces Armades, particularment en relació amb les sancions de separació de servei i resolució de compromís, o situacions de suspensió d'ocupació o de funcions.

La disposició final setena estableix l'obligació del Ministeri de Defensa de remetre a l'Observatori de la Vida Militar la memòria de l'exercici anterior amb l'estadística d'aplicació d'aquesta Llei orgànica sobre procediments disciplinaris i sancions imposades.

XI

En la seva tramitació, aquesta Llei orgànica, com a avantprojecte, va ser informada pel Consell General del Poder Judicial, pel Consell fiscal, per les associacions professionals de membres de les Forces Armades, pel Consell de Personal de les Forces Armades i pel Consell d'Estat.

TÍTOL PRELIMINAR

Disposicions generals

Article 1. *Objecte.*

Aquesta Llei orgànica té per objecte regular el règim disciplinari de les Forces Armades amb la finalitat de garantir l'observança de les regles de comportament dels militars, en particular la disciplina, la jerarquia i la unitat, les quals, d'acord amb la Constitució i la resta de l'ordenament jurídic, constitueixen el codi de conducta dels membres de les Forces Armades.

Article 2. *Àmbit d'aplicació.*

1. Estan subjectes al que disposa aquesta Llei els militars que mantenen una relació de serveis professionals amb les Forces Armades, mentre no passin a alguna situació administrativa en la qual tinguin la seva condició militar en suspens.

2. Als reservistes els és aplicable quan estiguin incorporats a les Forces Armades.

3. Els alumnes dels centres docents militars de formació i els aspirants a la condició de reservistes voluntaris en el seu període de formació militar estan subjectes al que preveu aquesta Llei. Les infraccions de caràcter acadèmic en l'ensenyament de formació no estan incloses en el règim disciplinari militar, i s'han de sancionar d'acord amb les seves normes específiques.

4. Així mateix, estan subjectes a aquesta Llei els qui passin a tenir qualsevol assimilació o consideració militar, de conformitat amb la Llei orgànica reguladora dels estats d'alarma, excepció o setge.

Article 3. *Responsabilitat civil, penal i disciplinària judicial.*

El règim disciplinari regulat en aquesta Llei s'entén sense perjudici de la responsabilitat civil i penal en què puguin incórrer els membres de les Forces Armades, així com de l'exercici de les potestats disciplinàries judicials, que s'han de fer efectives de la manera prevista per les normes que les regulen.

Article 4. *Tramitació d'un procediment penal pels mateixos fets.*

1. La iniciació d'un procediment penal no impedeix incoar i tramitar expedients disciplinaris pels mateixos fets. No obstant això, la resolució definitiva de l'expedient només es pot produir quan sigui ferma la dictada en aquell procediment, la declaració de fets provats de la qual vincula l'Administració.

2. Només pot recaure una sanció penal i disciplinària sobre els mateixos fets quan no hi hagi identitat del bé jurídic protegit.

3. El temps transcorregut des que s'inicia un procediment penal fins que se'n comunica la resolució ferma a l'autoritat disciplinària no es computa per a la prescripció de la infracció disciplinària.

TÍTOL I

Faltes i sancions

CAPÍTOL I

Faltes

Article 5. *Les faltes disciplinàries i les seves conseqüències.*

1. Són faltes disciplinàries les accions i omissions, doloses o imprudents, que preveu aquesta Llei.
2. Les faltes disciplinàries poden ser lleus, greus i molt greus.
3. La comissió de faltes disciplinàries dóna lloc a la imposició de les sancions que estableix aquesta Llei.
4. La imposició de sancions disciplinàries s'entén sense perjudici de l'exercici de les altres accions que tinguin el seu origen en el fet constitutiu de la infracció, per part dels perjudicats o de l'Administració.

Article 6. *Faltes lleus.*

Són faltes lleus, quan no constitueixin infracció més greu o delictes:

1. Emetre expressions o dur a terme actes lleument irrespectuosos contra la Constitució, la Corona i altres òrgans, institucions o poders de l'Estat; la bandera, l'escut o l'himne nacionals; les comunitats autònomes, ciutats amb estatut d'autonomia o administracions locals i els seus símbols; les persones i autoritats que les representen, així com les d'altres nacions o organitzacions internacionals; les Forces Armades i els cossos que les componen i altres instituts o cossos de naturalesa militar, així com les seves autoritats i comandaments militars.
2. La inexactitud en el compliment de les ordres o instruccions dels superiors en l'estructura orgànica o operativa, així com dels requeriments que rebí d'un militar eventual superior referents a les disposicions i normes generals d'ordre i comportament.
3. La inexactitud en el compliment dels deures imposats pel dret internacional aplicable en conflictes armats, així com dels propis del lloc que exerceixi mentre presti els seus serveis en organitzacions internacionals o durant la seva participació en operacions militars.
4. Expressar públicament opinions que, relacionades estrictament amb el servei a les Forces Armades, no s'ajustin als límits derivats de la disciplina, feta qualsevol d'aquestes de paraula, per escrit o per mitjans telemàtics.
5. La inexactitud en el compliment de les ordres i instruccions dels sentinelles, força armada, membres de la policia militar, naval o aèria o dels components dels guàrdies de seguretat, en la seva funció d'agents de l'autoritat, i la falta de consideració cap a aquests.
6. La inobservança de les indicacions o instruccions d'un altre militar que, fins i tot si és de categoria igual o inferior, es trobi de servei i actuï en virtut d'ordres o consignes que estigui encarregat de fer complir.
7. Fer reclamacions o peticions de manera o en termes irrespectuosos o prescindint de les vies reglades.
8. L'omissió de salutació a un superior, no tornar-la a un altre militar de categoria igual o inferior, i el compliment inexacte de les normes que ho regulen.
9. La inexactitud en el compliment de les obligacions que corresponguin en l'exercici del comandament, i tractar els subordinats de manera desconsiderada o envair sense raó justificada les seves competències.
10. Dificultar a un altre militar l'exercici dels drets que tingui reconeguts legalment, i la inexactitud o el descuit en la tramitació reglamentària de les iniciatives, peticions, reclamacions o queixes formulades per subordinats.

11. La inexactitud en el compliment de les obligacions de la destinació o el lloc, així com en la prestació de qualsevol tipus de guàrdia o servei.
12. La inexactitud en el compliment de les normes de seguretat i règim interior, així com en matèria de reserva obligada.
13. El compliment inexacte en l'aplicació de les normes d'actuació del militar com a servidor públic, establertes a les Reials ordenances per a les Forces Armades.
14. La falta d'interès en la instrucció o preparació personal.
15. El descuit en la higiene personal i la infracció de les normes que regulen la uniformitat, així com lluir insígnies, condecoracions o altres distintius militars o civils sense estar-hi autoritzat.
16. Consumir begudes alcohòliques durant l'exercici de les seves funcions o en altres ocasions en què ho prohibeixen les normes militars.
17. La inexactitud en el compliment de les normes sobre baixa temporal per al servei en les Forces Armades.
18. La falta de puntualitat o l'abandonament temporal dels actes de servei.
19. No comunicar als superiors, dins del termini de vint-i-quatre hores i sense causa justificada, l'existència d'una causa que pugui justificar l'absència de la destinació o el lloc exercit. El termini es computa des del moment en què l'interessat havia d'estar present a la destinació, el lloc o el centre docent militar de formació.
20. No incorporar-se o absentar-se injustificadament de la destinació o el lloc exercit, o del centre docent militar de formació on es cursin els estudis, per un termini inferior a vint-i-quatre hores, que es computa de moment a moment, en què l'inicial és aquell en què l'interessat havia d'estar present a la destinació, el lloc o el centre docent militar de formació.
21. La inobservança de les normes relatives al deure de residència dels membres de les Forces Armades.
22. No comunicar, en la unitat, centre o organisme de la destinació o en què es presti servei, el domicili habitual o temporal i altres dades de caràcter personal que permetin localitzar l'interessat si ho exigeixen les necessitats del servei, així com desplaçar-se a l'estranger sense autorització, quan sigui preceptiva.
23. La inexactitud en el compliment de les regles d'enfrontament establertes per a les operacions en què participi.
24. El tracte incorrecte amb la població civil en l'exercici de les seves funcions.
25. La inexactitud en el compliment de les normes sobre prevenció de riscos, protecció de la salut i del medi ambient, en l'àmbit de les Forces Armades.
26. Ofendre un company amb accions o paraules indecoroses o indignes.
27. Acudir d'uniforme a llocs o establiments incompatibles amb la condició militar, comportar-se de manera escandalosa o dur a terme actes contraris al decòrum exigible als membres de les Forces Armades.
28. Promoure o tenir part en baralles entre companys o alteracions del bon ordre que, sense afectar l'interès del servei, tinguin lloc en el curs d'activitats militars, en instal·lacions militars, vaixells, aeronaus o campaments, o durant exercicis o operacions.
29. La inexactitud en el compliment de les normes o mesures dirigides a garantir la igualtat entre home i dona a les Forces Armades.
30. Les expressions o manifestacions de menyspreu per raó de naixement, origen racial o ètnic, gènere, sexe, orientació i identitat sexual, religió, conviccions, opinió, discapacitat o qualsevol altra condició o circumstància personal o social.
31. La inexactitud en el compliment de la normativa sobre l'exercici del dret d'associació professional que estableix la Llei orgànica de drets i deures dels membres de les Forces Armades, o dificultar-ne l'exercici legítim.
32. Els danys lleus en les coses i la sostracció d'escassa quantia que tinguin lloc en instal·lacions militars, vaixells, aeronaus o campaments, o durant exercicis o operacions o en acte de servei.
33. El descuit en la conservació de l'armament, material o equip de caràcter oficial.

34. Auxiliar sense ser cooperador necessari o encobrir l'autor d'una falta disciplinària greu.

35. La resta d'accions o omissions no compreses als apartats anteriors d'aquest article que suposin la inobservança lleu o la inexactitud en el compliment d'alguna de les obligacions que assenyalen la Llei orgànica de drets i deures dels membres de les Forces Armades, les Reials ordenances per a les Forces Armades i les altres disposicions que regeixen l'estatut dels militars i el funcionament de les Forces Armades. El precepte infringit ha de constar a la resolució sancionadora.

Article 7. *Faltes greus.*

Són faltes greus, quan no constitueixin falta molt greu o delictes:

1. Emetre de manera manifesta i pública expressions contràries, dur a terme actes irrespectuosos o adoptar una actitud de menyspreu cap a la Constitució, la Corona i altres òrgans, institucions o poders de l'Estat; la bandera, l'escut i l'himne nacionals; les comunitats autònomes, ciutats amb estatut d'autonomia o administracions locals i els seus símbols; les persones i autoritats que les representen, així com les d'altres nacions o organitzacions internacionals; les Forces Armades, els seus cossos i escales, les forces i cossos de seguretat, així com les seves autoritats i comandaments.

2. La falta de respecte o subordinació als superiors en l'estructura orgànica o operativa i la inobservança de les seves ordres o instruccions, així com dels requeriments que rebí d'un militar eventual superior referents a les disposicions i normes generals d'ordre i comportament.

3. L'incompliment de les ordres i instruccions que rebí de les autoritats i els comandaments estrangers dels quals depengui, en les estructures civils o militars en què estigui integrat mentre presti els seus serveis en organitzacions internacionals o durant la seva participació en operacions militars.

4. Les expressions o els actes ofensius i la inobservança de les ordres i instruccions de sentinelles, força armada, membres de la policia militar, naval o aèria o components dels guàrdies de seguretat, en la seva funció d'agents de l'autoritat.

5. Fer peticions, reclamacions, queixes o manifestacions contràries a la disciplina o basades en asseveracions falses, així com formular-les amb caràcter col·lectiu o a través dels mitjans de comunicació social.

6. La incompareixença injustificada, quan sigui citat degudament, davant els òrgans competents o els instructors d'expedients administratius o disciplinaris, així com ocultar o alterar davant autoritats o superiors el nom, la circumstància o la destinació vertaderes o fer ús d'un document que no correspongui a la seva persona.

7. Organitzar, participar o assistir a reunions clandestines o no autoritzades que se celebrin en unitats militars.

8. Les extralimitacions en l'exercici de l'autoritat o el comandament que no causin un perjudici greu, els actes que suposin vexació o menyspreu i l'abús de la seva posició de superioritat jeràrquica, en relació amb els seus subordinats militars o civils, nacionals o estrangers, o donar ordres sense tenir-hi competència.

9. Donar ordres que siguin contràries a l'ordenament jurídic o que es refereixin a qüestions alienes al servei.

10. La negligència en la preparació, la instrucció i l'ensinistrament del personal a les seves ordres.

11. Impedir o limitar a un altre militar l'exercici dels drets que tingui reconeguts legalment, no tramitar o tornar al seu origen, sense donar-los el curs reglamentari degut, les iniciatives, peticions, reclamacions o queixes formulades per subordinats, o no resoldre en els terminis legals els recursos interposats davant sancions imposades per la comissió de faltes disciplinàries.

12. L'incompliment dels deures militars propis de la destinació o el lloc que s'exerceixi.

13. L'incompliment en l'aplicació de les normes d'actuació del militar com a servidor públic, establertes a les Reials ordenances per a les Forces Armades.

14. El descuit en la instrucció o preparació personal quan ocasioni perjudici al servei.

15. Incomplir les obligacions del sentinella o d'un altre servei d'armes, transmissions o guàrdia de seguretat sempre que no es causi un dany greu al servei, així com abandonar un altre tipus de serveis o guàrdies diferents als anteriors o col·locar-se en estat de no poder complir-los.

16. Ocasionar o no impedir actes que suposin un risc per a la seguretat d'una força o unitat militar, així com exhibir o utilitzar les armes de manera innecessària o inadequada.

17. L'incompliment de les normes reglamentàries relatives a l'armament, material i equip.

18. No guardar la discreció deguda sobre matèries objecte de reserva interna o sobre afers relacionats amb la seguretat i defensa nacional, així com utilitzar o difondre per qualsevol mitjà fets o dades no classificats dels quals hagi tingut coneixement pel seu càrrec o funció, en perjudici de l'interès públic.

19. Consumir begudes alcohòliques durant un servei d'armes o duent-les, així com la introducció i tinença de drogues tòxiques, estupefaents o substàncies psicotròpiques en instal·lacions militars o campaments, o durant exercicis o operacions.

20. L'incompliment dels terminis o altres disposicions en matèria d'incompatibilitats, quan no suposi el manteniment d'una situació d'incompatibilitat.

21. No incorporar-se o absentar-se injustificadament de la destinació, el lloc exercit o el centre docent militar de formació en què cursi els estudis, per un termini superior a vint-i-quatre hores, que es computa de moment a moment, en què l'inicial és aquell en el qual l'interessat havia d'estar present a la destinació, el lloc o el centre docent militar de formació.

22. Emprar-se en una malaltia suposada per tal de no complir les seves funcions o prolongar injustificadament la baixa temporal per al servei.

23. L'incompliment de les regles d'enfrontament establertes per a les operacions en què participi, o la inobservança per imprudència dels deures establerts pel dret internacional aplicable en els conflictes armats.

24. Durant l'actuació de les Forces Armades en supòsits de risc greu, catàstrofe, calamitat o altres necessitats públiques, no prestar l'auxili possible als ciutadans que ho necessitin, o despreocupar-se manifestament per la seva seguretat o benestar.

25. L'incompliment de les normes sobre prevenció de riscos, protecció de la salut i del medi ambient aplicables en l'àmbit de les Forces Armades.

26. Incomplir un deure militar o deixar d'auxiliar injustificadament un company en perill, per evitar un risc propi.

27. Estar embriagat o consumir drogues tòxiques, estupefaents o substàncies psicotròpiques en instal·lacions militars, vaixells, aeronaus o campaments, durant exercicis o operacions, o fora d'aquests, vestint uniforme o quan afecti la imatge de les Forces Armades, així com dur a terme altres actes contraris a la dignitat militar susceptibles de produir descrèdit o menyspreu de les Forces Armades.

28. Agredir, promoure o participar en baralles o altercats amb companys que puguin deteriorar la convivència en la unitat o en alteracions del bon ordre en el curs d'activitats militars o en instal·lacions militars, vaixells, aeronaus o campaments, o durant exercicis o operacions, quan afectin l'interès del servei.

29. Mantenir relacions sexuals en instal·lacions militars, vaixells, aeronaus o campaments, o durant exercicis o operacions, quan, per les circumstàncies en què es duguin a terme o per la seva transcendència, atemptin contra la dignitat militar.

30. Efectuar, ordenar o tolerar o no denunciar actes que, de qualsevol manera, atemptin contra la intimitat, la dignitat personal o a la feina o suposin discriminació per raó de naixement, origen racial o ètnic, gènere o sexe, orientació i identitat sexual, religió, conviccions, opinió, discapacitat o qualsevol altra condició o circumstància personal o social.

31. L'incompliment de les normes i els procediments que regulen els registres personals dels militars i les revistes, inspeccions i registres de les seves taquilles, efectes i pertinences.

32. Dur a terme amb publicitat manifestacions o expressar opinions que suposin una infracció del deure de neutralitat política o sindical. Fundar un partit polític o sindicat, així com constituir una associació que, pel seu objecte, finalitats, procediments o qualsevol altra circumstància conculqui els deures de neutralitat política o sindical. Afiliar-se a aquest tipus d'organitzacions o promoure'n les activitats, publicitar-les, així com induir o convidar altres militars a fer-ho. Exercir càrrecs de caràcter polític o sindical, o acceptar candidatures per a aquests, sense haver sol·licitat prèviament el pas a la situació establerta legalment. Tot això sense perjudici del que disposen les normes aplicables específicament als reservistes.

33. Promoure o participar en accions de negociació col·lectiva o en vagues, així com en altres accions concertades que tinguin per finalitat alterar el funcionament normal de les Forces Armades o les seves unitats, publicitar-les, o induir o convidar altres militars a dur-les a terme.

34. Organitzar o participar activament en reunions o manifestacions de caràcter polític o sindical, així com organitzar, participar o assistir, vestint d'uniforme o fent ús de la condició militar, a manifestacions o reunions de caràcter polític, sindical o reivindicatiu que se celebrin en llocs públics.

35. Incomplir la normativa sobre l'exercici del dret d'associació professional que estableix la Llei orgànica de drets i deures dels membres de les Forces Armades, així com impedir-ne o limitar-ne l'exercici legítim.

36. La inexactitud en el compliment de les normes i els procediments que regulen l'exercici del dret de sufragi actiu.

37. Fer servir per a usos particulars mitjans o recursos de caràcter oficial o facilitar-los a un tercer.

38. Destruir, abandonar, deteriorar o sostreure equip, cabals, material o altres efectes, així com adquirir o posseir qualsevol dels béns o efectes esmentats amb coneixement de la seva procedència il·lícita o facilitar-los a tercers.

39. Trencar una sanció o una mesura disciplinària prèvia o provisional, o facilitar-ne l'incompliment.

40. Auxiliar sense ser cooperador necessari o encobrir l'autor d'una falta disciplinària molt greu.

41. Cometre una falta lleu tenint anotades i no cancel·lades tres faltes lleus, sancionades amb arrest.

Article 8. *Faltes molt greus.*

Són faltes molt greus, quan no constitueixin delictes:

1. L'incompliment del deure de fidelitat a la Constitució i la realització d'actes irrespectuosos o l'emissió pública d'expressions o manifestacions contràries a l'ordenament constitucional, a la Corona i a les altres institucions i òrgans reconeguts constitucionalment, quan sigui greu o reiterat.

2. Efectuar reiteradament actes contraris a la disciplina i subordinació deguda als superiors, tant nacionals com estrangers, així com incomplir de manera reiterada els deures del servei o dur a terme reiteradament actes que atemptin contra la dignitat militar.

3. Adoptar acords o ordenar l'execució d'actes manifestament il·legals que causin un perjudici greu a la defensa nacional, a l'interès públic o als ciutadans, així com obstaculitzar de manera greu l'exercici de les llibertats públiques i els drets fonamentals i de caràcter professional.

4. L'incompliment del deure de reserva sobre secrets oficials i matèries classificades.

5. Les extralimitacions en les atribucions i els abusos en relació amb els subordinats militars o civils, nacionals o estrangers, quan siguin reiterats, així com provocar, ocasionar o tenir part activa, reiteradament, en altercats amb la població local, amb altres membres

del personal militar estranger o del personal civil de l'organització o de les estructures o forces participants en la missió, o d'altres organitzacions o estructures internacionals o no governamentals.

6. Ometre per imprudència l'adopció de les mesures a l'abast per evitar o perseguir la infracció per part dels subordinats dels deures que estableix el dret internacional aplicable en els conflictes armats.

7. Durant l'actuació de les Forces Armades en supòsits de risc greu, catàstrofe, calamitat o altres necessitats públiques, no prestar l'auxili possible als ciutadans que es trobin en perill greu o incomplir reiteradament un deure militar per evitar un risc propi.

8. Estar embriagat o consumir drogues tòxiques, estupefaents o substàncies psicotròpiques durant l'exercici del servei o de manera reiterada fora d'aquest.

9. La negativa injustificada a sotmetre's a reconeixement mèdic, prova d'alcoholèmia o detecció del consum de drogues tòxiques, estupefaents, substàncies psicotròpiques o similars, ordenada legítimament per l'autoritat competent, i duta a terme per personal autoritzat, a fi de constatar la capacitat psicofísica per prestar servei, així com la incompareixença reiterada i injustificada, quan sigui citat degudament, davant els òrgans competents o els instructors dels expedients administratius o disciplinaris.

10. Incomplir de manera greu o reiterada les regles d'enfrontament establertes per a les operacions en què participi, o la inobservança per imprudència greu dels deures que estableix el dret internacional aplicable en els conflictes armats.

11. L'incompliment de les normes sobre incompatibilitats quan això doni lloc a una situació d'incompatibilitat.

12. Dur a terme, ordenar o tolerar actes que afectin la llibertat sexual de les persones o impliquin assetjament tant sexual i per raó de sexe com professional o altres que, de qualsevol manera i de manera reiterada, atemptin contra la intimitat, la dignitat personal o a la feina, o suposin discriminació per raó de naixement, origen racial o ètnic, gènere o sexe, orientació i identitat sexual, religió, conviccions, opinió, discapacitat o qualsevol altra condició o circumstància personal o social.

13. Infringir reiteradament els deures de neutralitat política o sindical, o les limitacions en l'exercici de les llibertats d'expressió o informació, dels drets de reunió i manifestació i del dret d'associació política o professional.

14. Haver estat condemnat per sentència ferma en aplicació de lleis diferents al codi penal militar, a pena de presó per un delictes dolós o a pena de presó superior a un any per delictes comuns per imprudència, en qualsevol dels casos quan afecti el servei, la imatge pública de les Forces Armades o la dignitat militar o causi dany a l'Administració.

15. L'incompliment de les normes i els procediments que regulen l'exercici del dret de sufragi actiu.

16. La infracció o l'aplicació indeguda de les normes que regulen els procediments de contractació administrativa, comeses intencionadament o per negligència greu en qualsevol classe de contracte que afecti l'Administració militar, sempre que es causi un perjudici a l'interès públic o danys als particulars.

17. Cometre una falta greu tenint anotades i no cancel·lades dues faltes de gravetat igual o superior.

Article 9. *Persones responsables de les faltes disciplinàries.*

Són responsables de les faltes disciplinàries els qui efectuïn, per si mateixos o a través d'un altre, el fet constitutiu de la infracció o cooperin amb actes sense els quals no s'hauria efectuat, així com els qui indueixin un altre a executar-lo.

Article 10. *Reiteració.*

Als efectes d'aquesta Llei, s'entén que una conducta típica és reiterada quan es duu a terme en tres o més ocasions en el període de dos anys, que es computa de data a data des de la primera comissió, encara que s'hagin sancionat els fets aïllats.

CAPÍTOL II

Sancions

Article 11. *Sancions disciplinàries.*

1. Les sancions que es poden imposar per faltes lleus són:
 - a) Reprensió.
 - b) Privació de sortida d'un a vuit dies.
 - c) Sanció econòmica d'un a set dies.
 - d) Arrest d'un a catorze dies.
2. Les sancions que es poden imposar per faltes greus són:
 - a) Sanció econòmica de vuit a quinze dies.
 - b) Arrest de quinze a trenta dies.
 - c) Pèrdua de destinació.
 - d) Baixa al centre docent militar de formació.
3. Les sancions que es poden imposar per faltes molt greus són:
 - a) Arrest de trenta-un a seixanta dies.
 - b) Suspensió d'ocupació.
 - c) Separació del servei.
 - d) Resolució de compromís.

Article 12. *Reprensió.*

La reprensió és la reprovació disciplinària expressa que dirigeix, per escrit, el superior amb competència disciplinària per imposar-la a un subordinat perquè s'anoti al full de serveis.

No constitueix sanció disciplinària l'advertència o amonestació verbal que, per complir millor les obligacions, es pot fer en l'exercici del comandament.

Article 13. *Privació de sortida.*

La privació de sortida, aplicable als alumnes dels centres docents militars de formació, suposa la permanència del sancionat, fora de les hores d'activitat acadèmica, al centre o la unitat en què estigui completant la seva formació, amb supressió de sortides fins a vuit dies com a màxim.

Article 14. *Sanció econòmica.*

1. La sanció econòmica, d'un a quinze dies, suposa per al sancionat una pèrdua de retribucions durant el temps d'extensió de la sanció, segons el càlcul que s'estableix a l'article 60. No produeix cap canvi en la situació administrativa del sancionat.

2. Aquesta sanció no és aplicable als alumnes dels centres docents militars de formació.

Article 15. *Arrest per falta lleu.*

L'arrest d'un a catorze dies consisteix en la permanència del sancionat, pel temps que duri l'arrest, al seu domicili o al lloc de la unitat, aquarterament, base, vaixell o establiment que s'assenyali a la resolució sancionadora. Aquesta restricció de llibertat implica que el lloc del compliment no pot ser una cel·la o similar. El sancionat ha de participar en les activitats de la unitat, i ha de romandre als llocs assenyalats la resta del temps.

Article 16. *Arrest per falta greu i molt greu.*

1. L'arrest de quinze a seixanta dies consisteix en la privació de llibertat del sancionat i l'internament d'aquest en un establiment disciplinari militar durant el temps pel qual s'imposi la sanció. El militar sancionat no participa en les activitats de la unitat durant el temps d'aquest arrest.

2. Quan concorrin circumstàncies justificades i no es causi perjudici a la disciplina, es pot acordar l'internament en un altre establiment militar en les mateixes condicions de privació de llibertat, llevat del que disposa l'article 60.

3. No produeix cap canvi en la situació administrativa del sancionat.

Article 17. *Pèrdua de destinació.*

La sanció de pèrdua de destinació suposa el cessament en la que ocupa l'infractor, el qual durant dos anys no pot sol·licitar una nova destinació en la mateixa unitat o, quan la resolució sancionadora de manera motivada ho expressi, en la mateixa localitat en què estava destinat.

Article 18. *Baixa en el centre docent militar de formació.*

La sanció de baixa al centre docent militar de formació, aplicable als qui tinguin la condició d'alumnes dels centres esmentats, suposa la pèrdua tant de la condició d'alumne del centre com de l'ocupació militar que s'hagi assolit amb caràcter eventual, sense que afecti la que es tenia abans de ser nomenat alumne.

Article 19. *Suspensió d'ocupació.*

La suspensió d'ocupació, aplicable únicament als militars professionals, suposa la privació de totes les funcions pròpies de l'ocupació per un període mínim d'un mes i màxim d'un any, excepte en el cas que preveu l'article 8.14, en què el període ha de ser com a màxim el temps de durada de la condemna.

Suposa el pas del sancionat a la situació administrativa de suspensió d'ocupació.

Article 20. *Separació del servei.*

La separació del servei suposa per al sancionat la pèrdua de la condició militar i la baixa en les Forces Armades, sense que pugui tornar a ingressar-hi voluntàriament i amb pèrdua dels drets militars adquirits, excepte l'ocupació i els drets que tingui reconeguts al règim de Seguretat Social que correspongui.

Per als alumnes dels centres docents militars de formació, la imposició d'aquesta sanció comporta, a més, la baixa en el centre esmentat, amb pèrdua tant de la condició d'alumne com de l'ocupació militar que hagi assolit amb caràcter eventual.

Article 21. *Resolució de compromís.*

1. La resolució de compromís suposa el cessament en la relació de serveis professionals de caràcter temporal amb les Forces Armades, establert mitjançant la signatura del compromís corresponent, sense que pugui tornar a ingressar-hi voluntàriament.

2. Per als reservistes voluntaris, aquesta sanció té els efectes de causar baixa en les Forces Armades, sense que puguin tornar a ingressar-hi voluntàriament, i la pèrdua de la condició de reservista.

3. Per als alumnes dels centres docents militars de formació, la imposició d'aquesta sanció comporta, a més, la baixa en el centre esmentat, amb pèrdua tant de la condició d'alumne com de l'ocupació militar que hagi assolit amb caràcter eventual.

Article 22. *Criteris de graduació de les sancions.*

1. La imposició de les sancions disciplinàries s'ha d'individualitzar d'acord amb el principi de proporcionalitat, guardant l'adequació deguda amb l'entitat i les circumstàncies de la infracció, les que corresponguin als responsables, la forma i el grau de culpabilitat de l'infractor i els factors que afectin o puguin afectar la disciplina i l'interès del servei, així com la reiteració de la conducta sancionable, sempre que la Llei no els hagi tingut en compte en descriure la infracció disciplinària, ni siguin tan inherents a la falta que sense la concurrència d'aquests no es podria cometre.

2. La condició d'alumne i l'exercici de les seves activitats en centres docents militars de formació i en altres unitats, centres o organismes on estiguin completant la seva formació s'han de tenir especialment en consideració en aplicar els preceptes d'aquesta Llei, tenint en compte el valor formatiu de les advertències o amonestacions verbals.

3. La sanció d'arrest que preveu aquesta Llei per a les faltes lleus només es pot imposar quan s'hagin vist afectades la disciplina o les regles essencials que defineixen el comportament dels membres de les Forces Armades. La resolució sancionadora ha de ser motivada.

CAPÍTOL III

Extinció de la responsabilitat disciplinària

Article 23. *Causas d'extinció.*

1. La responsabilitat disciplinària s'extingeix per qualsevol de les causes següents:

- a) Compliment de la sanció.
- b) Prescripció de la falta o de la sanció.
- c) Pèrdua de la condició militar.
- d) Pas a retir.
- e) Mort.

2. Quan, durant la substanciació d'un procediment sancionador per falta greu o molt greu, l'interessat deixi d'estar sotmès a aquesta Llei, s'ha de dictar resolució per ordenar l'arxivament de les actuacions amb invocació de la seva causa. Si abans del transcurs complet del termini de prescripció de la falta torna a quedar subjecte a aquesta Llei, s'ha d'acordar la represa del procediment, que cal tramitar íntegrament.

Article 24. *Prescripció de faltes.*

1. Les faltes lleus prescriuen al cap de dos mesos, les greus al cap de dos anys i les molt greus al cap de tres anys.

Aquests terminis es comencen a comptar des del dia en què s'hagi comès la infracció o, si la falta consisteix en l'existència d'una sentència condemnatòria ferma, des que consti formalment que l'autoritat o el comandament amb competència sancionadora hagi rebut el trasllat de la resolució judicial referida.

2. En les faltes greus i molt greus, la prescripció s'ha d'interrompre tan aviat com es notifiqui al presumpte responsable l'acord d'iniciació del procediment sancionador, sense perjudici del que disposa l'article 48.5 sobre caducitat.

Article 25. *Prescripció de sancions.*

Les sancions imposades per falta lleu prescriuen al cap de tres mesos, les imposades per falta greu al cap de dos anys i les imposades per falta molt greu al cap de tres anys. Aquests terminis es comencen a comptar des de l'endemà del dia en què adquireixi fermesa en via administrativa la resolució sancionadora o des del dia en què hauria d'haver començat el compliment de la sanció. La prescripció s'interromp des que s'inicia

el compliment de la sanció o quan per qualsevol motiu no imputable a les autoritats o els comandaments amb potestat disciplinària aquest compliment sigui impossible o se suspengui.

TÍTOL II

Potestat disciplinària i competència sancionadora

CAPÍTOL I

Potestat disciplinària

Article 26. *Autoritats i comandaments amb potestat disciplinària.*

Tenen potestat per imposar sancions al personal a les seves ordres en l'estructura, tant orgànica com operativa, en la qual exerceixin les seves funcions:

Primer. El ministre de Defensa.

Segon. El cap d'Estat Major de la Defensa, el subsecretari de Defensa i els caps d'Estat Major de l'Exèrcit de Terra, de l'Armada i de l'Exèrcit de l'Aire.

Tercer. Els oficials generals amb comandament o direcció sobre força, unitat, centre o organisme.

Quart. Els caps de regiment o unitat similar, els comandants de força, unitat o vaixell de guerra i els caps o directores de centre o organisme.

Quinto. Els caps de batalló, grup o esquadró aeri o unitat similar.

Sisè. Els caps de companyia o unitat similar.

Setè. Els caps de secció o unitat similar.

Vuitè. Els caps de pilot o unitat similar.

Article 27. *Potestat disciplinària a bord dels vaixells de guerra.*

La potestat disciplinària a bord dels vaixells de guerra l'exerceixen els seus comandants i les autoritats disciplinàries dels qui depenguin.

No obstant això, els comandaments de les unitats embarcades en trànsit que no constitueixen dotació del vaixell conserven la facultat de sancionar el personal que estigui a les seves ordres, durant el transport, sempre que l'acció comesa no afecti la seguretat ni les normes de règim interior establertes al vaixell.

Article 28. *Potestat disciplinària sobre els membres del cos jurídic militar que exerceixin funcions judicials o fiscals.*

1. La potestat disciplinària sobre els membres del cos jurídic militar que exerceixin funcions judicials correspon als presidents dels tribunals militars territorials corresponents i a l'auditor president del Tribunal Militar Central. Correspon exclusivament a la Sala de Govern del Tribunal Militar Central la potestat d'imposar sancions per faltes molt greus.

2. La potestat disciplinària sobre els membres del cos jurídic militar que exerceixin funcions fiscals correspon al ministre de Defensa, al fiscal tocat o als fiscals cap de les fiscalies respectives en què estigui destinat l'infractor.

3. La competència disciplinària en els supòsits anteriors s'ha d'exercir sense perjudici del que disposin les lleis sobre organització dels òrgans judicials i fiscals militars.

Article 29. *Potestat disciplinària sobre els membres del cos militar d'intervenció que exerceixin funcions interventores.*

La potestat disciplinària sobre els membres del cos militar d'intervenció que exerceixin funcions interventores correspon al ministre de Defensa o als caps del seu propi cos dels quals depenguin orgànicament.

Article 30. *Deure de correcció.*

Tot militar té el deure de corregir les infraccions que observi en els militars de categoria inferior, li estiguin o no subordinats directament, sigui quin sigui l'exèrcit o el cos al qual pertanyin. A més, si les considera mereixedores de sanció, ho ha de fer per si mateix si té competència sancionadora o, en cas contrari, n'ha de donar part directament i immediatament a qui la tingui, així com informar d'aquesta circumstància el seu superior immediat.

Article 31. *Mesures cautelars.*

1. Les autoritats i els comandaments amb potestat disciplinària i els militars que exerceixin el comandament d'una guàrdia o un servei poden acordar respecte de l'infractor que li estigui subordinat per raó de càrrec, destinació, guàrdia o servei l'arrest cautelar per un període màxim de quaranta-vuit hores per la comissió d'una falta disciplinària, i quan aquesta mesura sigui necessària per restablir de manera immediata la disciplina. Cal complir aquest arrest en la unitat a la qual pertanyi l'infractor o en el lloc que es designi.

Així mateix, poden acordar el cessament en les seves funcions de l'infractor subordinat per un termini màxim de dos dies quan la falta comesa pugui ocasionar perjudicis al servei. Aquest cessament cautelar no té cap repercussió en les retribucions de l'infractor.

2. Cal comunicar immediatament la imposició d'aquestes mesures a l'autoritat o el comandament amb competència per sancionar la falta comesa, que les pot mantenir o aixecar. En tot cas, queden sense efecte una vegada transcorregut el termini màxim de la seva durada i l'arrest cautelar és abonable, si la seva naturalesa ho permet, per al compliment de la sanció que, si s'escau, s'imposi.

3. Si el procediment disciplinari finalitza sense cap declaració de responsabilitat per part de l'expedientat per inexistència d'infracció o amb una sanció d'arrest d'una durada temporal inferior a la de la mesura prèvia adoptada, se li ha de compensar, per cada dia d'excés en què va romandre arrestat, amb una indemnització equivalent a l'import fixat per a la dieta en territori nacional.

4. Contra la imposició de les mesures expressades en aquest article, l'interessat pot interposar directament un recurs contenciós disciplinari militar en els termes que preveu la legislació processal militar.

CAPÍTOL II

Competència sancionadora

Article 32. *Competència d'autoritats i comandaments.*

Les autoritats i els comandaments amb potestat disciplinària, en l'àmbit de les seves competències respectives, poden imposar les sancions següents:

1. El ministre de Defensa, totes les sancions disciplinàries.
2. El cap d'Estat Major de la Defensa, el subsecretari de Defensa i els caps d'Estat Major de l'Exèrcit de Terra, de l'Armada i de l'Exèrcit de l'Aire, totes les sancions excepte la separació del servei.

El subsecretari de Defensa pot imposar al personal destinat en les estructures central i perifèrica del Ministeri de Defensa i els organismes autònoms dependents del Departament les sancions a què es refereix el paràgraf anterior.

3. Els oficials generals amb comandament o direcció sobre força, unitat, centre o organisme, totes les sancions per falta lleu i greu, excepte la pèrdua de destinació.

4. Els caps de regiment o unitat similar, els comandants de força, unitat o vaixell de guerra i els caps o directors de centre o organisme, totes les sancions per falta lleu.

5. Els caps de batalló, grup o esquadró aeri o unitat similar, les sancions de reprensió, sanció econòmica fins a set dies i arrest fins a cinc dies.

6. Els caps de companyia o unitat similar, les sancions de reprensió, sanció econòmica fins a cinc dies i arrest fins a tres dies.

7. Els caps de secció o unitat similar, les sancions de reprensió i sanció econòmica fins a tres dies.

8. Els caps de pilot o unitat similar amb categoria de suboficial, la sanció de reprensió.

9. Els comandaments interins i accidentals tenen les mateixes competències sancionadores que els titulars que substitueixen.

Els oficials generals amb potestat disciplinària, els caps de regiment o unitat similar, els comandants de força, unitat o vaixell de guerra i els caps o directors de centre o organisme poden delegar competències sancionadores en els comandaments subordinats que estiguin al capdavant d'unitats destacades o aïllades, i és preceptiva la comunicació al personal afectat per aquesta delegació de les facultats atorgades.

Article 33. Competència sancionadora sobre els alumnes dels centres docents militars de formació.

1. La competència sancionadora en relació amb els alumnes dels centres docents militars de formació pot ser exercida per les autoritats i els comandaments a què es refereixen els apartats 1, 2, 3, 4, 5 i 6 de l'article 32. A aquests efectes, s'entenen inclosos a l'apartat 5 d'aquest precepte els caps d'estudis i instrucció i els caps d'unitats d'enquadrament d'entitat batalló o similar. A l'apartat 6 del mateix article es consideren compresos els caps d'unitats d'enquadrament d'entitat companyia o similar. Aquests comandaments, a més de les competències sancionadores que els atribueix l'article 32, poden imposar als alumnes la sanció de privació de sortida del centre docent militar de formació durant fins a vuit dies, en el cas dels caps d'estudi o instrucció, fins a sis dies, en el cas dels caps d'unitats d'enquadrament d'entitat batalló o similar, i fins a quatre dies, en el cas dels caps d'unitats d'enquadrament d'entitat companyia o similar.

2. Així mateix, s'entén inclòs a l'apartat 3 de l'article 32 el titular de l'òrgan responsable en matèria d'ensenyament militar en relació amb els alumnes dels cossos comuns de les Forces Armades.

3. La imposició de la sanció de baixa al centre docent militar de formació correspon al subsecretari de Defensa.

Article 34. Competència sancionadora sobre els reservistes.

La competència sancionadora en relació amb els reservistes s'exerceix d'acord amb les normes generals que estableix aquesta Llei, si bé la imposició als reservistes voluntaris de la sanció de resolució de compromís amb les Forces Armades correspon al subsecretari de Defensa.

Article 35. Competència sancionadora sobre el personal en supòsits especials.

1. Les faltes disciplinàries comeses pels militars que no ocupin cap destinació, o que l'exerceixin en organismes aliens a l'estructura del Ministeri de Defensa, poden ser sancionades pel ministre de Defensa, pel cap d'Estat Major de la Defensa, pel subsecretari de Defensa, pels caps d'Estat Major de l'Exèrcit de Terra, de l'Armada i de l'Exèrcit de l'Aire i pels caps del comandament o la direcció de personal de l'exèrcit corresponent.

2. La competència sancionadora sobre els militars espanyols que ocupin destinacions en organitzacions internacionals correspon al ministre de Defensa, al cap de l'Estat Major de la Defensa, a l'oficial general espanyol que exerceixi el comandament o la direcció en l'organització i, si s'escau, a l'oficial espanyol de categoria i antiguitat superiors d'entre els destinats en l'organització, el qual té la competència sancionadora que preveu el número 4 de l'article 32.

3. Correspon exclusivament al ministre de Defensa i al subsecretari de Defensa la competència sancionadora sobre els representants de les associacions professionals que

siguin membres del Consell de Personal de les Forces Armades i els seus suplents, per les faltes comeses en l'exercici de la seva activitat en aquest òrgan.

CAPÍTOL III

Unitats i personal destacats en zona d'operacions

Article 36. *Àmbit personal d'aplicació.*

Està subjecte a les disposicions d'aquest capítol el personal militar espanyol que, a títol individual o com a part d'unitats o agrupaments tàctics, passi a integrar-se en una estructura operativa en zona d'operacions.

Article 37. *Àmbit temporal.*

La potestat disciplinària sobre aquest personal l'han d'exercir les autoritats i els comandaments de la cadena de comandament nacional en l'estructura operativa des del moment en què, segons la documentació operativa corresponent, se'n produeixi la integració en l'estructura esmentada fins que retorni a l'estructura orgànica.

Aquestes autoritats i comandaments també són competents per resoldre els recursos disciplinaris interposats contra les sancions imposades en l'àmbit de l'estructura operativa, encara que el recurrent hagi retornat a l'estructura orgànica.

Article 38. *Potestat disciplinària.*

Els militars integrats en l'estructura operativa, destinats o destacats en zona d'operacions, individualment o com a part d'unitats, i que hagin estat designats comandants, caps o responsables d'una força, contingent, representació, unitat o agrupament tàctic de qualsevol entitat, tenen potestat disciplinària per sancionar els militars que tinguin sota les seves ordres en el compliment de la missió, d'acord amb el que disposa l'article 26, sense perjudici del que preveu aquest capítol.

Article 39. *Competència sancionadora.*

1. El militar comandant, cap o responsable de força, contingent, representació o unitat pot imposar al personal militar a les seves ordres totes les sancions per falta lleu i les corresponents a les faltes greus, excepte la pèrdua de destinació, si no li corresponen altres superiors d'acord amb el que s'estableix a l'article 32.

Quan un agrupament tàctic, nucli o equip hagi d'exercir una tasca que l'obligui a actuar aïllat de la seva base, el seu cap pot imposar almenys les sancions previstes al número 6 de l'article 32.

2. Els comandaments amb potestat disciplinària poden delegar competències sancionadores en els seus comandaments subordinats, d'acord amb els termes que s'estableixin a la documentació operativa corresponent, i és preceptiva la comunicació al personal afectat per la delegació esmentada de les facultats atorgades.

Article 40. *Compliment de la sanció.*

1. En la resolució sancionadora es pot disposar que el compliment de la sanció s'efectuï una vegada finalitzada la missió i, si s'escau, en territori nacional. Durant el període que transcorri entre la imposició de la sanció i la finalització de la missió, queda interrompuda la prescripció de la sanció.

2. En cas que les sancions es compleixin en zona d'operacions, la seva execució no implica que el sancionat cessi en les activitats que li corresponguin, llevat que així es disposi motivadament.

TÍTOL III

Procediment sancionador

CAPÍTOL I

Disposicions generals

Article 41. *Principis generals del procediment.*

1. Per imposar qualsevol sanció disciplinària és preceptiu tramitar el procediment que correspongui d'acord amb les normes que s'estableixen en aquest títol.

2. El procediment s'ha d'ajustar als principis de legalitat, imparcialitat, publicitat, contradicció, impuls d'ofici, celeritat i eficàcia, i ha de respectar els drets a la presumpció d'innocència, informació de l'acusació disciplinària, audiència prèvia, defensa de l'infractor, utilització dels mitjans de prova pertinents i dret a interposar els recursos corresponents.

3. Abans d'iniciar un procediment, l'autoritat competent pot ordenar la pràctica d'una informació prèvia per aclarir els fets, quan no presentin en principi els trets d'una infracció disciplinària ni de delictes.

4. En la resolució que posi fi a un procediment per falta greu o molt greu, es poden sancionar les faltes imputables a l'expedientat que resultin dels fets de menys gravetat que se li hagin notificat i que no hagin prescrit.

Article 42. *Comunicat disciplinari.*

Sense perjudici del que estableix l'article 30, tot militar que observi o tingui coneixement d'un fet o una conducta que constitueixi una infracció disciplinària i no tingui competència sancionadora, ha de formular directament i immediatament un comunicat disciplinari a qui la tingui per sancionar la falta o ordenar la instrucció de l'expedient disciplinari oportú, i ha d'informar d'aquesta circumstància el seu superior immediat.

El comunicat disciplinari ha de contenir un relat clar i concís dels fets, les seves circumstàncies, la seva possible qualificació i la identitat del presumpte infractor. Ha d'estar signat per qui l'emeti, el qual hi ha de fer constar les dades necessàries per a la identificació.

Article 43. *Notificació i comunicació de la resolució.*

L'autoritat o el comandament que tingui competència per sancionar ha de notificar a l'interessat la resolució que hagi adoptat i l'ha de comunicar per escrit a qui en va donar part i, si s'escau, a qui hagi d'ordenar l'anotació en la documentació de l'infractor.

Article 44. *Infracció de més gravetat.*

1. Dins dels quinze dies a comptar de l'endemà de la notificació de la resolució per la qual s'imposi una sanció per falta lleu, l'autoritat o el comandament competent ha d'ordenar, si segons el seu parer els fets sancionats poden ser constitutius d'una falta greu o molt greu, l'obertura del procediment corresponent, o donar part a l'autoritat competent per a això.

2. Si el sancionat ha interposat un recurs contra la sanció per falta lleu, aquest s'acumula al nou procediment.

3. Aquest procediment, que s'ha de tramitar d'acord amb el que disposa el capítol III d'aquest títol, ha de concloure confirmant la sanció imposada, deixant-la sense efecte o apreciament l'existència d'una falta greu o molt greu; en aquest cas, s'ha de revocar la sanció anterior i imposar la sanció disciplinària que correspongui, i s'ha d'abonar, si és possible, la sanció ja complerta.

Article 45. *Còmput de terminis.*

1. Quan els terminis establerts en matèria de procediment i recursos s'assenyalin per dies, s'entén que aquests són hàbils; s'exclouen del còmput els diumenges i els declarats festius.
2. Quan el termini s'expressi en mesos o anys, aquests es computen de data a data, a partir de l'endemà del dia en què tingui lloc la notificació o publicació de l'acte de què es tracti. Si el mes de venciment no hi ha cap dia equivalent a aquell en què comença el còmput, s'entén que el termini expira l'últim dia del mes.
3. Quan l'últim dia del termini sigui inhàbil, s'entén prorrogat al primer dia hàbil següent.
4. Els terminis expressats en dies es compten a partir de l'endemà del dia en què tingui lloc la notificació o publicació de l'acte de què es tracti.

CAPÍTOL II

Procediment per a faltes lleus

Article 46. *Tramitació.*

1. Per imposar una sanció per falta lleu, l'autoritat o el comandament que tingui competència per a això ha de seguir un procediment, preferentment oral, en el qual ha de verificar l'exactitud dels fets, oir el presumpte infractor en relació amb aquests i, en tot cas, l'ha d'informar del seu dret a guardar silenci, a no declarar contra si mateix, a no confessar-se culpable i a la presumpció d'innocència. Després, ha de comprovar si els fets estan tipificats en algun dels apartats de l'article 6 i, si escau, imposar la sanció que correspongui, graduant-la d'acord amb el que disposa l'article 22.
2. En el tràmit d'audiència, s'ha d'informar el presumpte infractor que pot instar la pràctica de proves, al·legar i presentar els documents i les justificacions que consideri pertinents, i que pot disposar de l'assessorament i l'assistència a què es refereix l'article 50.2.

Article 47. *Resolució sancionadora.*

1. La resolució sancionadora ha de contenir, en tot cas, un relat succint dels fets, les manifestacions de l'infractor, la qualificació de la falta comesa amb indicació de l'apartat de l'article 6 en què està inclosa, la sanció que s'imposa i, si s'escau, les circumstàncies del compliment d'aquesta sanció.
2. S'ha de notificar la resolució per escrit a l'interessat, amb indicació expressa dels recursos en contra d'aquesta que escaiguin, el termini hàbil per recórrer i l'autoritat o el comandament davant el qual s'hagi d'interposar. Així mateix, cal comunicar per escrit a qui en va donar part i, si s'escau, a qui hagi d'ordenar l'anotació en la documentació del sancionat.

CAPÍTOL III

Procediment per a faltes greus i molt greus

Secció 1a *Inici*

Article 48. *Ordre d'incoació, ordenació i termini de tramitació.*

1. El procediment disciplinari per faltes greus i molt greus s'ha d'iniciar per ordre d'incoació de l'autoritat o el comandament que tingui competència per sancionar-les, per iniciativa pròpia, com a conseqüència d'una ordre superior, en virtut d'un comunicat disciplinari, de la recepció de testimoni de particulars de conformitat amb la Llei orgànica

processal militar, a petició raonada d'altres òrgans, o per una denúncia presentada per qui no tingui condició militar.

2. L'ordre d'incoació ha de contenir un relat dels fets que la motiven, amb indicació de la falta que presumptament s'hagi comès, les possibles sancions que es puguin imposar i, quan s'hagi identificat, el presumpte responsable, i ha d'anar acompanyada, si s'escau, amb el comunicat disciplinari, la denúncia o una còpia de la sentència condemnatòria ferma.

3. El procediment, sotmès al criteri de celeritat, s'ha de seguir per escrit i s'ha d'impulsar d'ofici en tots els seus tràmits.

4. El termini màxim en el qual s'ha de tramitar el procediment i s'ha de notificar a l'interessat la resolució adoptada en el procediment és d'un any. El còmput d'aquest termini queda suspès automàticament en els casos següents:

a) Quan es paralitzi el procediment o no sigui possible la pràctica d'algun acte processal per causa imputable a l'expedientat.

b) Quan s'hagi de requerir a qualsevol interessat per esmenar deficiències o aportar documents o altres elements de judici necessaris, durant el temps que transcorri entre la notificació del requeriment i el compliment efectiu d'aquest per part del destinatari o, si no és així, el transcurs del termini concedit.

c) Quan calgui sol·licitar informes preceptius o que siguin determinants del contingut de la resolució a un òrgan de qualsevol administració, durant el temps que transcorri entre la petició, que s'ha de comunicar a l'expedientat, i la recepció de l'informe, que també se li ha de comunicar. Aquesta suspensió no pot excedir els tres mesos.

d) Quan calgui efectuar proves tècniques o anàlisis contradictòries proposades pels expedientats, durant el temps necessari per incorporar els resultats al procediment. Aquesta suspensió no pot excedir els tres mesos.

5. El venciment del termini màxim de tramitació una vegada descomptats els períodes de suspensió sense que s'hagi dictat i notificat la resolució a l'expedientat produeix la caducitat del procediment. En aquests casos, la resolució que declari la caducitat ha d'ordenar l'arxivament de les actuacions.

La caducitat no produeix per si sola la prescripció de la falta, però el procediment caducat no interromp la prescripció.

Article 49. *Instructor i secretari.*

1. En ordenar la incoació del procediment, l'autoritat competent ha de designar un instructor que s'ha de fer càrrec de la tramitació.

2. El nomenament d'instructor ha de recaure en un oficial del cos jurídic militar o en un oficial amb la formació adequada que depengui de l'autoritat competent per ordenar la incoació que sigui de categoria superior o més antiga que el de més graduació dels expedientats. Si no hi ha cap oficial que reuneixi aquestes condicions, n'ha d'informar l'autoritat superior sol·licitant el nomenament esmentat.

En tot cas, si el procediment s'inicia per la presumpta comissió d'una falta molt greu, el nomenament d'instructor ha de recaure sempre en un oficial del cos jurídic militar.

3. El nomenament d'instructor ha de recaure en un oficial del cos jurídic militar que exerceixi funcions judicials o fiscals, segons que correspongui, quan el procediment es dirigeixi contra un presumpte responsable que exerceixi funcions judicials o fiscals.

4. L'instructor ha de designar un secretari que l'assisteixi. És responsabilitat del secretari la custòdia de l'expedient, l'indexat i la foliació correlativa d'aquest, i la integració de totes les actuacions en un conjunt ordenat que en faciliti l'examen i la comprensió per part de totes les instàncies que intervenen en el procediment.

5. Són aplicables a l'instructor i al secretari les causes d'abstenció i recusació que preveu la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú.

L'abstenció i la recusació, la interposició de les quals no paralitza el procediment, s'han de plantejar davant l'autoritat que va acordar la incoació, i contra la resolució d'aquesta no es pot interposar cap recurs, sense perjudici que es pugui fer valer la causa de recusació en els recursos que s'interposin contra la resolució que posi fi al procediment.

Article 50. *Drets de defensa.*

1. L'expedientat té dret a no declarar, a no fer-ho contra si mateix, a no confessar-se culpable i a la presumpció d'innocència.

L'instructor ha de garantir en tot moment el dret de defensa de l'expedientat i ha d'adoptar amb aquesta finalitat les mesures necessàries.

2. L'expedientat pot fer ús, en totes les actuacions a què doni lloc el procediment, de l'assessorament i l'assistència d'un advocat en exercici o d'un militar de la seva confiança amb la formació adequada que esculli a l'efecte. Si opta per aquesta segona possibilitat, les autoritats i els comandaments corresponents han de facilitar al militar designat l'assistència en les compareixences personals de l'expedientat davant les autoritats disciplinàries o els instructors dels expedients, i l'assessorament ha de ser sempre voluntari, sense que aquesta designació confereixi cap dret al rescabament per les despeses que es puguin derivar de l'assistència.

En els supòsits de l'article 36 d'aquesta Llei, durant la navegació de vaixells de guerra o en altres circumstàncies excepcionals en què no sigui possible la presència d'un advocat, cal garantir en tot cas al presumpte infractor l'assessorament i l'assistència d'un militar de la seva confiança de la unitat o el vaixell, sense perjudici que se li faciliti, a més, la possibilitat de contactar per via telefònica o telemàtica amb un advocat que esculli perquè l'assessori, sempre que les circumstàncies ho permetin.

3. Des que l'expedientat tingui coneixement de la incoació del procediment fins que efectui la seva primera declaració han de transcórrer, almenys, quaranta-vuit hores.

4. L'expedientat, el seu advocat o el militar designat, segons el que preveu l'apartat 2, han de poder conèixer en qualsevol moment l'estat de tramitació del procediment; se'ls ha de donar vista d'aquest en els llocs i durant l'horari que s'assenyali, i se'ls ha de facilitar l'obtenció d'una còpia de les actuacions practicades, sempre que no les hagin obtingut amb anterioritat. Tot això sense perjudici que els les puguin ser remeses a través de mitjans electrònics, de conformitat amb el que preveu l'article 52 d'aquesta Llei.

Article 51. *Mesures provisionals.*

1. Quan la naturalesa i les circumstàncies d'una falta amb aparença fonamentada de responsabilitat disciplinària greu exigeixin una acció immediata, per la transcendència del risc que no adoptar-la pugui comportar per al manteniment de la disciplina, l'autoritat que hagi acordat la incoació del procediment pot ordenar motivadament l'arrest preventiu del presumpte infractor en un establiment disciplinari militar o en el lloc que es designi. En cap cas pot romandre en aquesta situació més de vint dies, que són abonables per al compliment de la sanció que se li pugui imposar.

2. La mateixa autoritat, en cas que no hagi adoptat la mesura que preveu l'apartat anterior i per evitar perjudici al servei, pot disposar motivadament el cessament de funcions del presumpte infractor per un temps que no excedeixi els vint dies.

3. Si el procediment disciplinari finalitza sense cap declaració de responsabilitat per inexistència d'infracció de l'expedientat o amb una sanció d'arrest de durada temporal inferior a la de la mesura provisional adoptada, se li han d'aplicar les compensacions que estableix l'article 31.3.

4. Quan el procediment es tramiti per la comissió d'una falta molt greu, l'autoritat que en va acordar la incoació pot determinar, motivadament, el pas de l'interessat a la situació administrativa de suspensió de funcions que regula la Llei 39/2007, de 19 de novembre, de la carrera militar.

El militar en aquesta situació provisional té dret a percebre les retribucions que li corresponguin reglamentàriament, excepte en els casos d'incompareixença en l'expedient disciplinari o paralització del procediment imputable a l'interessat, en què es pot ordenar a l'òrgan pagador que retengui totes les retribucions mentre es mantingui la causa esmentada.

5. En tot cas, abans d'acordar qualsevol de les mesures provisionals o el canvi de situació a què es refereixen els apartats anteriors, és preceptiu l'informe de l'assessor jurídic corresponent.

6. Contra la resolució que acordi l'adopció de les mesures provisionals que preveuen els apartats 1 i 2, l'interessat pot interposar directament un recurs contenciós disciplinari militar de conformitat amb la Llei orgànica 2/1989, de 13 d'abril, processal militar.

En el supòsit del canvi de situació administrativa que preveu l'apartat 4, pot promoure un recurs d'alçada o, si s'escau, potestatiu de reposició, davant el ministre de Defensa.

Article 52. *Comunicacions, impuls i tramitació.*

1. Les comunicacions entre l'instructor del procediment i les autoritats, els comandaments i els organismes dels quals sigui necessària la pràctica de diligències encaminades a la investigació dels fets o del presumpte responsable s'han d'efectuar directament, sense trasllats intermedis, donant-ne compte al cap de la unitat, centre o organisme corresponent. En l'àmbit de l'estructura operativa, aquestes comunicacions s'han d'encaminar seguint la cadena de comandament definida a la documentació operativa de l'operació de què es tracti.

2. Les comunicacions es poden dur a terme, en la mesura que sigui possible, a través de mitjans electrònics, sempre que reuneixin els requisits exigits en matèria de comunicacions electròniques.

3. Tots els òrgans de les administracions públiques han de prestar, dins de les seves competències respectives i d'acord amb la normativa per la qual es regeixin, la col·laboració que els sigui requerida durant la tramitació del procediment disciplinari.

4. L'ordre d'incoació s'ha de comunicar al fiscal jurídic militar.

Article 53. *Notificacions.*

1. Les notificacions que calgui dur a terme en el procediment s'han de practicar per qualsevol mitjà que permeti tenir constància de la recepció per part de l'interessat, els qui els prestin assessorament i assistència per a la defensa a què fa referència l'article 50 d'aquesta Llei, així com de la data, la identitat i el contingut de l'acte.

Les notificacions s'han de fer de manera que quedin sempre garantits els drets a la intimitat i dignitat personal i a la protecció de dades.

2. Si l'interessat refusa la notificació d'una resolució o d'un acte de tràmit, s'ha de fer constar a les actuacions, especificant les circumstàncies de l'intent de notificació, i aquest es considera efectuat seguint el procediment.

3. Quan no es pugui practicar una notificació perquè no s'ha localitzat l'interessat a la seva unitat o al seu domicili declarat, s'ha d'efectuar mitjançant la publicació d'edictes al tauler d'anuncis de la seva unitat i al Butlletí Oficial del Ministeri de Defensa, i les actuacions han de continuar. El tràmit de notificació domiciliària s'entén completat una vegada que s'hagin dut a terme, en el termini de tres dies, dos intents efectuats en dies i hores diferents.

Secció 2a Desenvolupament

Article 54. *Audiència de l'expedientat i acord d'inici.*

1. L'ordre d'incoació del procediment, amb el nomenament d'instructor, s'ha de notificar a l'expedientat amb còpia de tota la documentació rebuda, i se li ha de fer saber que té dret a disposar de l'assessorament i l'assistència per a la defensa que estableix

l'article 50 d'aquesta Llei. L'instructor ha de designar un secretari d'acord amb l'article 49.4 d'aquesta Llei, el nomenament del qual també cal notificar a l'interessat.

2. L'instructor, com a primera actuació, ha de prendre declaració a l'expedientat, i l'ha de citar a través del cap de la seva unitat.

3. Seguidament, cal notificar a l'expedientat l'acord d'inici de l'instructor, que ha de contenir un relat dels fets imputats, la seva qualificació jurídica d'acord amb aquesta Llei, la responsabilitat que s'imputa al presumpte infractor i les possibles sancions que se li poden imposar.

En el mateix acte s'ha d'informar l'expedientat del seu dret a proposar les proves que consideri convenients per a la defensa, i se li ha de concedir per a això un termini que no excedeixi els deu dies.

4. En els expedients instruïts per la presumpta falta molt greu que preveu l'article 8.14 d'aquesta Llei, cal donar trasllat a l'expedientat de la sentència ferma que ha donat origen al procediment.

Article 55. *Prova.*

Una vegada efectuats els tràmits que preveu l'article anterior, l'instructor ha de procedir a practicar les proves acordades d'ofici o proposades per l'expedientat i admissibles en dret que consideri pertinents, i pot denegar les que consideri impertinents, innecessàries, inútils o que no tinguin relació amb els fets investigats. La resolució que adopti a aquests efectes ha de ser motivada i s'ha de notificar a l'interessat, i no s'hi pot interposar cap recurs en contra, sense perjudici que aquell pugui reproduir la petició de les proves que s'hagin denegat en el recurs contra la resolució de l'expedient.

La pràctica de les proves admeses, així com de les que, si s'escau, acordi d'ofici l'instructor, s'ha de notificar prèviament i amb prou antelació, com a mínim de quaranta-vuit hores, amb indicació del lloc, la data i l'hora en què s'hagi de dur a terme, amb advertència que hi pot ser present i hi pot intervenir l'interessat assistit de l'advocat o militar designat.

Les proves admeses es poden efectuar utilitzant mitjans tècnics, sempre que quedi garantit el respecte dels drets fonamentals i el principi de proporcionalitat, i s'ha d'acordar per resolució motivada.

Article 56. *Proposta de resolució.*

1. L'instructor, quan consideri conclús l'expedient, ha de formular una proposta motivada de resolució, en la qual ha de fixar amb precisió els fets, manifestar si són constitutius d'una infracció disciplinària, amb indicació, si s'escau, del tipus d'infracció i de la responsabilitat de l'expedientat, i ha de proposar la imposició de la sanció que correspongui segons el seu parer.

2. S'ha de notificar la proposta de resolució a l'expedientat i se li ha de donar vista del procediment perquè en el termini de deu dies pugui al·legar tot el que consideri convenient per a la defensa.

3. Una vegada formulades les al·legacions, o transcorregut el termini per a això, s'ha de remetre el procediment amb caràcter immediat a l'autoritat que en va ordenar la incoació.

4. Si l'expedientat per escrit o en compareixença davant l'instructor i el secretari mostra conformitat expressa amb la imputació i la sanció continguda en la proposta de resolució notificada per l'instructor, ha d'elevat el procediment a l'autoritat competent per a la resolució.

Article 57. *Terminació del procediment sense responsabilitat i altres supòsits.*

1. Si, en qualsevol fase del procediment, l'instructor dedueix la inexistència de responsabilitat disciplinària, ha de proposar la terminació de l'expedient sense declaració de responsabilitat, i ha d'expressar les causes que la motiven.

2. En qualsevol moment del procediment en què s'apreciï que la presumpta infracció disciplinària es pugui qualificar d'infracció administrativa d'una altra naturalesa o com a infracció penal, o que apareguin indicis de responsabilitat per fets diferents dels que hagin donat lloc a la incoació de l'expedient, cal informar-ne l'autoritat que l'hagi ordenat.

3. L'instructor ha de procedir de la mateixa manera quan, una vegada iniciat un procediment per falta greu, consideri que els fets poden ser constitutius d'una falta molt greu.

4. L'instructor, quan tingui coneixement de la tramitació d'un procediment penal sobre els mateixos fets, ha de sol·licitar de l'òrgan jurisdiccional corresponent comunicació sobre les actuacions judicials.

Secció 3a Terminació

Article 58. *Diligències complementàries.*

1. Una vegada rebut l'expedient amb la proposta de resolució, l'autoritat que en va disposar la incoació ha d'acordar, si té competència per a això, la imposició de la sanció que correspongui a la falta que consideri comesa o la terminació del procediment sense responsabilitat.

Així mateix, si el considera incomplet, en pot acordar la devolució a l'instructor per a la pràctica de les diligències complementàries o per reparar els defectes que s'hagin comès en tramitar-lo o, si s'escau, perquè formuli una nova proposta de resolució que inclogui una qualificació jurídica dels fets imputats o una sanció de gravetat superior, i es concedeix a l'expedientat un termini de deu dies per formular alegacions.

2. En tot cas, abans d'adoptar qualsevol dels acords expressats a l'apartat anterior, així com prèviament a dictar resolució, és preceptiu l'informe de l'assessor jurídic corresponent, excepte en els supòsits dels apartats 1 i 2 de l'article 28, o de l'assessor jurídic general quan l'acord correspongui al ministre de Defensa.

També és preceptiu l'informe no vinculant del director del centre per imposar la sanció de baixa al centre docent militar de formació.

3. En cas de no tenir la competència necessària per imposar la sanció que resulti del procediment, ha de remetre totes les actuacions a l'autoritat competent, i notificar-ho a l'expedientat.

4. Si els fets poden ser qualificats d'infracció administrativa o infracció penal, ho ha de comunicar a l'autoritat administrativa, en el primer cas, i a l'autoritat judicial competent o al fiscal jurídic militar, en el segon.

5. Prèviament a la imposició de la sanció de separació del servei, és preceptiu oir el consell o la junta superior corresponent.

Article 59. *Resolució.*

1. La resolució que posi fi al procediment ha de ser motivada i ha de fixar amb claredat els fets constitutius de la infracció, la seva qualificació jurídica, amb indicació expressa de l'article i l'apartat en què està tipificada, el seu responsable i la sanció que s'imposa, que s'ha de graduar d'acord amb l'article 22, especificant quan calgui les circumstàncies del compliment i fent expressa una declaració amb vista a les mesures cautelars adoptades durant la tramitació. S'ha de fonamentar únicament en els fets que va notificar l'instructor a l'expedientat, sense perjudici que tingui una qualificació jurídica diferent, sempre que la falta apreciada finalment sigui homogènia respecte de la notificada i no sigui mereixedora d'una sanció més greu.

Si la sanció imposada és la pèrdua de destinació, cal concretar la limitació que preveu l'article 17, amb menció de la unitat o localitat objecte de prohibició de sol·licitud de destinació per part de l'expedientat.

2. S'ha de notificar la resolució del procediment a l'expedientat, amb indicació dels recursos en contra d'aquesta que escaiguin, així com l'autoritat davant la qual s'han de

presentar i els terminis per interposar-los. Així mateix, s'ha de comunicar a qui hagi formulat el comunicat i a qui l'hagi d'anotar al full de serveis.

3. De la mateixa manera, s'ha de comunicar la resolució, si s'escau, a l'autoritat disciplinària que hagi ordenat l'inici del procediment i al cap de la unitat de l'expedientat.

TÍTOL IV

Execució de les sancions

CAPÍTOL I

Compliment de les sancions

Article 60. *Executivitat de les sancions.*

1. Les sancions disciplinàries són executives immediatament i s'han de començar a complir el mateix dia en què es notifiqui a l'infractor la resolució per la qual se li imposen, excepte les imposades pel comandant d'un vaixell de guerra al mar, que es poden diferir fins a l'arribada del vaixell a port o en els supòsits que preveu l'article 40.

Quan es privi de llibertat un sancionat per imposició d'una sanció d'arrest, o d'una mesura cautelar de l'article 31 o provisional de l'article 51, l'executivitat immediata d'aquestes sancions o mesures s'entén sense perjudici que el sancionat pugui instar el procediment d'«habeas corpus» davant el jutge togat militar territorial competent, de conformitat amb l'article 61.3 de la Llei orgànica 4/1987, de 15 de juliol, de la competència i organització de la jurisdicció militar, i l'article 2 de la Llei orgànica 6/1984, de 24 de maig, reguladora del procediment d'«habeas corpus».

2. En la sanció econòmica, la pèrdua de retribucions s'ha de fer efectiva, amb càrrec al sancionat, mitjançant l'òrgan competent en aquesta matèria en la primera nòmina en què sigui possible efectuar el descompte. Si l'entitat de la pèrdua de retribucions no permet dur a terme les deduccions en una sola nòmina, s'han de detractar també de les següents fins que es compleixi totalment la sanció.

La sanció econòmica es calcula prenent el sou i el complement d'ocupació mensuals que percebia en nòmina el sancionat en el moment de cometre la falta, dividint per seixanta aquesta quantitat i multiplicant el resultat pel nombre de dies de sanció imposats.

En el cas dels militars destacats en zona d'operacions subjectes a les disposicions del títol II, capítol III, d'aquesta Llei, la sanció econòmica es calcula dividint per trenta la suma del sou i el complement d'ocupació mensuals que percebia en nòmina el sancionat en el moment de cometre la falta i multiplicant el resultat pel nombre de dies imposats en la sanció.

En tot cas, regeixen els límits que la Llei d'enjudiciament civil o la norma que la substitueixi determina per a l'embargament de sous i pensions. Quan la quantia de la pèrdua de retribucions imposada sobrepassi els límits indicats a la nòmina del mes en què sigui procedent el descompte, cal distribuir-ne l'import entre les nòmines dels mesos que siguin necessaris per no sobrepassar-los.

Quan el sancionat ho sigui per falta greu, pot fraccionar, amb sol·licitud prèvia a l'òrgan competent per efectuar el descompte, el pagament durant els tres mesos següents al de la imposició de la sanció.

3. En els arrestos en establiment disciplinari militar per falta greu i molt greu, l'autoritat que ho hagi imposat ha d'adoptar les mesures oportunes per a l'ingrés immediat del sancionat en l'establiment esmentat, i el ministre de Defensa n'ha d'establir les normes de règim interior.

No obstant això, en les faltes greus, si concorren circumstàncies justificades i no es causa perjudici a la disciplina, l'autoritat sancionadora pot acordar en la resolució corresponent que l'arrest es compleixi en un altre establiment militar o en la unitat; en aquest cas, el sancionat ha de participar en les activitats que es determinin.

En tot cas, els alumnes els han de complir al centre docent militar de formació, i han de participar en les activitats acadèmiques i romandre als llocs assenyalats la resta del temps.

4. És abonable per al compliment de la sanció d'arrest el temps de privació de llibertat patit pels mateixos fets. També s'ha d'abonar el temps transcorregut des del dia de la notificació de l'arrest, excepte si s'ha acordat la suspensió o l'ajornament de la sanció de privació de llibertat.

Article 61. *Altres efectes de l'arrest.*

1. La imposició de la sanció d'arrest comporta, respecte als militars de carrera, que la seva sol·licitud de renúncia a la condició militar no es resolgui mentre no en finalitzi el compliment.

2. La imposició de l'arrest respecte dels militars que mantenen una relació de serveis professionals de caràcter temporal impedeix la resolució o la finalització de compromís fins que no es compleixi.

Una vegada complert l'arrest, si la durada ha excedit el temps de servei que li restava al sancionat en el moment de la imposició, se'n resol el compromís.

3. Als reservistes voluntaris que estiguin complint una sanció d'arrest se'ls dona per complerta en el moment en què finalitzin el seu període d'activació.

Article 62. *Concurrència de sancions.*

Quan concorrin diverses sancions i no sigui possible complir-les de manera simultània, s'han de dur a terme en l'ordre en què es van imposar, excepte els arrestos, que s'han de complir amb preferència a les altres i, entre aquests, per ordre de més a menys gravetat. Si la suma dels arrestos excedeix els quatre mesos, no s'ha de complir el temps que sobrepassi aquest límit.

Article 63. *Suspensió o inexecució de sancions.*

Les autoritats a què es refereixen els números primer, segon i tercer de l'article 26 i, si s'escau, l'auditor president o la Sala de Govern del Tribunal Militar Central i el fiscal togat que hagin imposat una sanció disciplinària poden acordar d'ofici o a instància de part la suspensió de l'execució d'aquesta sanció per un termini inferior a la seva prescripció, o la inexecució definitiva de la sanció, quan per raons de condició psicofísica, circumstàncies excepcionals de caràcter personal o qualsevol altra situació relacionada amb el servei, hi hagi una causa justa per a això i no es causi cap perjudici a la disciplina.

Les altres autoritats i els comandaments amb competència sancionadora poden proposar-ho, respecte a les sancions que hagin imposat, als òrgans i les autoritats que s'esmenten al paràgraf anterior.

CAPÍTOL II

Anotació i cancel·lació

Article 64. *Anotació.*

Totes les sancions disciplinàries definitives en via disciplinària s'han d'anotar al full de serveis del sancionat. En aquesta anotació, a més, hi ha de figurar l'expressió clara i concreta dels fets i la seva qualificació.

Als fulls de servei dels alumnes dels centres docents militars de formació únicament s'han d'anotar les sancions disciplinàries imposades per faltes molt greus, greus i les lleus sancionades amb arrest.

Article 65. *Cancel·lació.*

1. Les notes de les sancions, excepte la de separació del servei i la resolució de compromís, s'han de cancel·lar d'ofici o a instància de part una vegada transcorregut el termini d'un any, dos anys o quatre anys segons si es tracta, respectivament, de sancions imposades per falta lleu, per falta greu o per falta molt greu, sempre que durant aquest temps no se li hagi imposat cap pena o sanció disciplinària.

2. Els terminis es computen des de la data del compliment de la sanció, des de la data en què aquesta hagués finalitzat en cas d'inexecució, o des de la data de la prescripció.

3. En tot cas, les anotacions per faltes lleus i greus dels alumnes dels centres docents militars de formació s'han de cancel·lar d'ofici quan els alumnes causin baixa en el centre o s'incorporin a la seva escala una vegada finalitzada la formació.

Article 66. *Procediment de cancel·lació.*

Cal determinar per reglament el procediment per a les cancel·lacions que preveu l'article anterior. Contra la resolució desestimatòria d'una cancel·lació es pot interposar un recurs d'alçada davant l'autoritat competent, i contra la seva resolució es pot interposar un recurs contenciós disciplinari militar davant el Tribunal Militar Central.

Article 67. *Efectes de la cancel·lació.*

La cancel·lació d'una anotació de sanció per falta lleu produeix l'efecte d'anul·lar la inscripció, sense que se'n pugui donar certificació excepte amb l'objecte de l'ingrés, l'ascens i la permanència en la Reial i Militar Ordre de Sant Hermenegild.

En cas de cancel·lació d'una sanció per falta greu o molt greu, produeix l'efecte d'anul·lar la inscripció. Només se'n pot donar certificació o es poden consultar quan ho sol·licitin les autoritats competents, als únics efectes de les avaluacions reglamentàries, la concessió de determinades recompenses, l'obtenció d'habilitacions de seguretat o l'assignació de destinacions de lliure designació per a les quals calen condicions professionals i personals d'idoneïtat l'exercici de les quals es consideri incompatible amb la naturalesa de les conductes sancionades.

TÍTOL V

Recursos

Article 68. *Recursos.*

1. Contra les resolucions sancionadores, els interessats poden interposar els recursos que preveuen els articles següents, sense perjudici del compliment de la sanció imposada.

2. Els recursos s'han de presentar per escrit, han de ser sempre motivats i en cap cas es poden interposar de manera col·lectiva.

Article 69. *Recurs d'alçada.*

1. Cal dirigir el recurs a l'autoritat o el comandament superior al qual va imposar la sanció, tenint en compte l'esglaonament jeràrquic que assenyala l'article 26 i, si s'escau, el que preveuen els articles 28 i 29. Tanmateix, quan la sanció hagi estat adoptada pel cap del Quart Militar de la Casa de S. M. el Rei, cal interposar el recurs davant el ministre de Defensa.

En tot cas, si s'interposa el recurs contra sancions imposades als alumnes dels centres docents militars de formació, l'esglaonament jeràrquic és el que s'assenyala a l'article 33.

Contra les resolucions sancionadores dictades pels caps de companyia, secció, pilot o unitats similars s'ha d'interposar el recurs, en tot cas, davant el cap, comandant o director a què es refereix l'apartat quart de l'article 26.

2. Quan la sanció hagi estat acordada per l'auditor president del Tribunal Militar Central, el recurs s'ha d'interposar davant la Sala de Govern d'aquest tribunal.

3. El recurs es pot interposar en el termini d'un mes, que s'inicia l'endemà de notificar la sanció. Si aquesta és d'arrest, el termini finalitza quinze dies després que s'hagi complert.

Article 70. *Recurs de reposició.*

Contra les resolucions sancionadores dictades pel ministre de Defensa o, si s'escau, per la Sala de Govern del Tribunal Militar Central es pot interposar un recurs de reposició en el termini d'un mes, computat en els termes que preveu l'article anterior.

Article 71. *Resolució del recurs.*

1. Les autoritats competents per resoldre els recursos en via disciplinària han de dictar una resolució en el termini d'un mes. Si transcorren dos mesos des que es va interposar el recurs sense que s'hagi rebut la notificació de la resolució adoptada, es pot entendre desestimat als efectes de promoure el recurs contenciós disciplinari militar.

Tanmateix, la presumpta desestimació no exclou el deure de l'autoritat de dictar una resolució expressa.

2. L'autoritat davant la qual es recorre ha de comprovar si s'ha respectat el procediment establert, ha de dur a terme les indagacions pertinents i ha de revisar o considerar els fets, la seva qualificació i la sanció imposada, que pot anul·lar, disminuir o mantenir.

3. La resolució adoptada s'ha de notificar al recurrent, amb indicació del recurs en contra que escaigui, el termini hàbil per recórrer i l'òrgan judicial davant el qual s'ha d'interposar. Així mateix, cal comunicar la resolució a l'òrgan o autoritat que va imposar la sanció i a l'autoritat competent per anotar-la.

Article 72. *Suspensió.*

El sancionat pot sol·licitar la suspensió de les sancions per falta greu i molt greu durant el temps de tramitació del recurs, quan l'execució pugui causar-li perjudicis de reparació impossible o difícil, o quan el recurs es fonamenti en alguna de les causes de nul·litat de ple dret que preveuen les normes reguladores del procediment administratiu comú. L'autoritat competent per al coneixement del recurs ha de resoldre aquesta petició en el termini de cinc dies, i s'ha de denegar motivadament si amb aquesta es causa perjudici a la disciplina militar. Una vegada transcorregut el termini esmentat, la sol·licitud s'entén desestimada, sense perjudici de l'obligació de resoldre expressament.

Article 73. *Recurs contenciós administratiu militar.*

Les resolucions adoptades en els recursos d'alçada i de reposició posen fi a la via disciplinària, i contra aquestes es pot interposar un recurs contenciós disciplinari militar en els termes que preveuen les normes processals militars.

Disposició addicional primera. *Normes d'aplicació supletòria.*

En tot allò que no preveu aquesta Llei són aplicables supletòriament la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i la Llei orgànica 2/1989, de 13 d'abril, processal militar, o les lleis que les substitueixin en cada moment.

Disposició addicional segona. *Comunicació de resolucions judicials.*

Els jutges i tribunals de la jurisdicció ordinària han de comunicar al Ministeri de Defensa les sentències fermes o les interlocutòries de sobreseïment definitives que posin fi als processos penals que afectin el personal militar.

Disposició addicional tercera. *Col·laboració del Registre Central de Penats.*

El Registre Central de Penats, a petició dels òrgans encarregats de tramitar els procediments de cancel·lació de notes causades per la imposició de sancions disciplinàries, i únicament als efectes d'aquests procediments, ha de certificar la inexistència o, si s'escau, la constància d'antecedents penals relatius als interessats.

Disposició addicional quarta. *Mesures no disciplinàries a bord de vaixells de guerra.*

Sense perjudici de les seves competències disciplinàries, el comandant d'un vaixell de guerra pot acordar a bord, motivadament, mesures que no tinguin caràcter disciplinari consistents en limitacions o restriccions a l'accés a determinades zones del vaixell, per posar fi a situacions d'agressivitat, assetjament o violència, constitutives de presumpta falta greu o molt greu disciplinària militar, durant el temps que siguin necessàries per protegir les potencials víctimes del presumpte infractor.

Disposició addicional cinquena. *Aplicació del règim disciplinari de les Forces Armades al personal de la Guàrdia Civil.*

La Llei orgànica de règim disciplinari de les Forces Armades s'aplica al personal de la Guàrdia Civil quan actuï en missions de caràcter militar o integrat en unitats militars, de conformitat amb el que estableix la disposició addicional sisena de la Llei orgànica 12/2007, de 22 d'octubre, del règim disciplinari de la Guàrdia Civil. També és aplicable al personal de la Guàrdia Civil durant la seva fase de formació militar com a alumne en centres docents de formació de les Forces Armades.

En el supòsit que participi en unitats destacades en zones d'operacions, hagi estat o no transferit a una cadena de comandament multinacional, la potestat disciplinària s'ha d'exercir a través de la cadena de comandament operatiu nacional, d'acord amb el que estableix el capítol III del títol II d'aquesta Llei orgànica.

En aquests supòsits, la subjecció dels membres de la Guàrdia Civil al règim disciplinari de les Forces Armades és efectiva a partir del moment en què se'ls notifiqui, de manera individual, aquesta circumstància.

Els fets constitutius d'infracció disciplinària comesos pel personal de la Guàrdia Civil al qual sigui aplicable el règim disciplinari de les Forces Armades que no s'hagin sancionat en concloure la seva subjecció al règim disciplinari esmentat, s'han de sotmetre al coneixement del director general de la Guàrdia Civil perquè dugui a terme una investigació i imposi una eventual sanció, amb remissió, si s'escau, de les actuacions practicades.

Disposició transitòria primera. *Faltes comeses abans de l'entrada en vigor d'aquesta Llei.*

1. Les faltes disciplinàries comeses amb anterioritat a la data d'entrada en vigor d'aquesta Llei i sobre les quals no hagi recaigut cap sanció s'han de sancionar de conformitat amb la normativa anterior, llevat que les disposicions d'aquesta Llei siguin més favorables a l'interessat; en aquest cas, s'ha d'aplicar aquesta. A aquests efectes, es considera que les causes d'imposició de sancions disciplinàries extraordinàries que preveu l'article 17 de la Llei orgànica 8/1998, de 2 de desembre, de règim disciplinari de les Forces Armades, equivalen a les faltes molt greus.

Abans d'adoptar cap decisió, cal donar audiència a l'interessat.

2. Els procediments que en la data referida estaven en tramitació s'han de continuar regint, fins que conclouin, per les normes vigents en el moment d'iniciar-se, sense que els sigui aplicable el que disposa aquesta Llei sobre caducitat.

Disposició transitòria segona. *Revisió de sancions no complertes.*

1. El ministre de Defensa i les altres autoritats i comandaments amb potestat disciplinària han de revisar d'ofici, amb audiència de l'interessat, les sancions que hagin imposat en aplicació de la Llei orgànica 8/1998, de 2 de desembre, de règim disciplinari de les Forces Armades, que no s'hagin complert, quan per aplicació d'aquesta Llei correspongui imposar una sanció menys aflictiva o extensa.

2. En tot cas, per als qui en entrar en vigor aquesta Llei estiguin complint arrest per una falta lleu i hagin superat el temps de catorze dies de compliment, o hagin excedit el de trenta dies d'arrest en el supòsit d'una sanció per falta greu, se'ls dóna per complerta la sanció de manera immediata.

De la mateixa manera, als qui estaven complint una sanció d'arrest per falta lleu o greu de durada temporal superior a la prevista en aquesta Llei, se'ls dóna per finalitzat el compliment en el moment en què s'arribi als catorze o trenta dies, respectivament, d'execució de la sanció.

Disposició transitòria tercera. *Aplicació transitòria de la normativa vigent.*

Fins que s'aprovi el règim interior dels establiments disciplinaris militars i el procediment per anotar i cancel·lar notes desfavorables en la documentació militar, cal seguir aplicant pel que fa a les matèries esmentades la normativa vigent en entrar en vigor aquesta Llei, en tot allò que no s'hi oposi.

Disposició derogatòria única. *Derogacions.*

Queda derogada la Llei orgànica 8/1998, de 2 de desembre, de règim disciplinari de les Forces Armades, així com totes les disposicions del mateix rang o inferior que s'oposin al que estableix aquesta Llei.

Disposició final primera. *Modificació de la Llei orgànica 4/1987, de 15 de juliol, de la competència i organització de la jurisdicció militar.*

La Llei orgànica 4/1987, de 15 de juliol, de la competència i organització de la jurisdicció militar, es modifica en els termes següents:

U. L'apartat 5 de l'article 23 queda redactat de la manera següent:

«5. Dels recursos jurisdiccionals en matèria disciplinària militar que procedeixin contra les sancions imposades o reformades pel ministre de Defensa o la Sala de Govern del Tribunal Militar Central.»

Dos. S'afegeix un segon paràgraf a l'article 35, amb la redacció següent:

«Així mateix, se li atribueix la potestat per imposar sancions disciplinàries militars per faltes molt greus als membres del cos jurídic militar que exerceixin funcions judicials, de conformitat amb la Llei orgànica de règim disciplinari de les Forces Armades.»

Tres. Es modifica el segon paràgraf de l'article 122, que queda redactat en els termes següents:

«En els procediments per faltes greus i molt greus, el nomenament d'instructor ha de recaure en un oficial del cos jurídic militar que exerceixi funcions judicials o fiscals, segons que correspongui.»

Quatre. L'article 123 queda redactat de la manera següent:

«Article 123.

Per imposar sancions disciplinàries per falta molt greu, regulades a la Llei orgànica de règim disciplinari de les Forces Armades, als membres del cos jurídic militar que exerceixin funcions judicials, és competent la Sala de Govern del Tribunal Militar Central.

Quan exerceixin funcions fiscals, en el procediment cal oir el fiscal togat.»

Disposició final segona. *Modificació de la Llei orgànica 2/1989, de 13 d'abril, processal militar.*

La Llei orgànica 2/1989, de 13 d'abril, processal militar, queda modificada de la manera següent:

U. S'afegeix un apartat 3r bis a l'article 25, amb la redacció següent:

«3r bis. Exercir la potestat d'imposar sancions disciplinàries militars per faltes molt greus als membres del cos jurídic militar que exerceixin funcions judicials, de conformitat amb la Llei orgànica de règim disciplinari de les Forces Armades.»

Dos. S'afegeix un segon paràgraf a l'article 30, amb la redacció següent:

«Contra les resolucions adoptades per la Sala de Govern en els recursos d'alçada i reposició que posin fi a la via disciplinària militar es pot interposar un recurs contenciós disciplinari militar davant la Sala Militar del Tribunal Suprem, en els termes que preveu la Llei orgànica de règim disciplinari de les Forces Armades.»

Tres. S'afegeix un apartat 7è a l'article 32, amb la redacció següent:

«7è. Exercir la potestat d'imposar sancions disciplinàries militars per faltes lleus i greus als membres del cos jurídic militar que exerceixin funcions judicials, de conformitat amb la Llei orgànica de règim disciplinari de les Forces Armades.»

Quatre. S'afegeix un apartat 9è bis a l'article 33, amb la redacció següent:

«9è bis. Exercir la potestat d'imposar sancions disciplinàries militars per faltes lleus als membres del cos jurídic militar que exerceixin funcions judicials al seu territori, de conformitat amb la Llei orgànica de règim disciplinari de les Forces Armades.»

Cinc. El paràgraf segon de l'article 453 queda redactat de la manera següent:

«El procediment contenciós disciplinari militar ordinari, que es regula als títols II a IV, tots dos inclosos, d'aquest llibre, és aplicable a tota pretensió que es dedueixi contra la imposició de qualsevol sanció disciplinària militar de conformitat amb la Llei orgànica de règim disciplinari de les Forces Armades o contra qualsevol sanció disciplinària imposada d'acord amb la Llei orgànica de règim disciplinari de la Guàrdia Civil.»

Sis. L'article 465 queda redactat de la manera següent:

«Article 465.

El recurs contenciós disciplinari militar és admissible en relació amb els actes definitius dictats per les autoritats o els comandaments amb potestat disciplinària de conformitat amb les lleis orgàniques de règim disciplinari de les Forces Armades o de règim disciplinari de la Guàrdia Civil que causin estat en via administrativa. A

aquests efectes, es considera que causen estat els actes resolutoris dels recursos d'alçada i reposició regulats a les lleis orgàniques indicades.

Els actes de tràmit no es poden recórrer separatament de la resolució que posi fi al procediment disciplinari, a excepció de l'acord sobre obertura del procediment sancionador en els supòsits que preveu el paràgraf primer de l'article 44 de la Llei orgànica de règim disciplinari de les Forces Armades, quan s'hagi produït fora del termini que s'assenyala al paràgraf esmentat. En aquests casos, una vegada acreditada la interposició del recurs contenciós disciplinari, s'ha de paralitzar el procediment sancionador fins que no es resolgui aquell, i s'han de deixar en suspens les mesures que preveu l'article 51 de la mateixa Llei orgànica, si s'han adoptat.

Així mateix, es poden recórrer altres actes dictats en l'exercici de la potestat disciplinària quan estigui previst expressament a la Llei orgànica de règim disciplinari de les Forces Armades o a la Llei orgànica disciplinària de la Guàrdia Civil.»

Set. El paràgraf b) de l'article 468 queda sense contingut.

Vuit. El segon paràgraf de l'article 513 queda redactat de la manera següent:

«Es pot acordar la suspensió de les sancions per faltes disciplinàries:

a) Quan la impugnació de l'acte recorregut es fonamenti en alguna de les causes de nul·litat de ple dret previstes a les disposicions reguladores de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i aquest fonament sigui apreciat pel tribunal.

b) Si durant la tramitació del recurs en via disciplinària s'ha acordat ja la suspensió de l'acte recorregut.

c) Si la sanció recorreguda és la de pèrdua de destinació i comporta el trasllat forçós del sancionat fora de la localitat en què residia fins aleshores.

d) Si l'execució ha d'ocasionar danys o perjudicis de reparació impossible o difícil.»

Disposició final tercera. *Modificació de la Llei 39/2007, de 19 de novembre, de la carrera militar.*

La Llei 39/2007, de 19 de novembre, de la carrera militar, es modifica en els termes següents:

U. La lletra f) de l'apartat 1 de l'article 14 queda redactada de la manera següent:

«f) Ser oïts expressament en els procediments disciplinaris per falta molt greu que afectin el personal del seu exèrcit respectiu, de conformitat amb el que preceptua la Llei orgànica de règim disciplinari de les Forces Armades.»

Dos. Els paràgrafs d) i e) de l'apartat 2 i l'apartat 4 de l'article 71 queden redactats en els termes següents:

«d) Imposició de sanció disciplinària de baixa al centre docent militar de formació per falta greu, o separació de servei o resolució de compromís per falta molt greu, d'acord amb el que disposa la Llei orgànica de règim disciplinari de les Forces Armades.»

«e) Imposició de condemna en sentència ferma per delictes dolosos, tenint en consideració el tipus de delictes i la pena imposada, amb tramitació prèvia d'un expedient administratiu amb audiència de l'interessat.»

«4. La resolució del procediment disciplinari que acordi la baixa pel motiu expressat a l'apartat 2.d) pot ser objecte dels recursos que preveu la Llei orgànica de règim disciplinari de les Forces Armades, i es pot interposar un recurs contenciós

disciplinari militar contra la que posi fi a la via disciplinària en els termes que preveu la Llei orgànica 2/1989, de 13 d'abril, processal militar. En la resta de supòsits de l'apartat 2, cal ajustar-se al que disposa l'article 141.»

Tres. L'apartat 2 de l'article 80 queda sense contingut.

Quatre. El paràgraf c) de l'article 86 queda redactat de la manera següent:

«c) Les certificacions sobre cancel·lació de sancions per falta greu i molt greu a les quals es refereix la Llei orgànica de règim disciplinari de les Forces Armades.»

Cinc. L'article 111 queda redactat de la manera següent:

«Article 111. *Situació de suspensió de funcions.*

1. El pas a la situació de suspensió de funcions del militar professional es pot acordar com a conseqüència del processament, inculpació o adopció d'alguna mesura cautelar contra l'imputat en un procediment penal o per la incoació d'un procediment disciplinari per falta molt greu.

2. El ministre de Defensa, després d'haver valorat la gravetat dels fets imputats, l'existència o no de presó preventiva, el perjudici que la imputació infereixi a les Forces Armades o l'alarma social produïda, pot acordar la suspensió del militar implicat en l'exercici de les seves funcions, i determinar expressament si aquesta suspensió comporta el cessament en la destinació.

En el supòsit d'incoació d'un procediment disciplinari per falta molt greu, l'autoritat sancionadora que en va ordenar la instrucció és la competent per acordar el pas de l'expedient a aquesta situació administrativa, sense que aquest acord pugui contenir cap decisió sobre el cessament en la destinació ocupada per aquell.

El període màxim de permanència en aquesta situació és de sis mesos o el de la durada de la presó preventiva, en cas que l'autoritat judicial ho hagi acordat en algun moment del procediment i sigui superior a sis mesos.

3. En el supòsit de cessament en la situació de suspensió de funcions per aixecament de la presó preventiva, el ministre de Defensa pot acordar, mitjançant una resolució motivada en què s'han de valorar els fets imputats, la transcendència social i l'interès del servei, la prohibició de sol·licitar la destinació i obtenir-la per un període de temps que no pot excedir el moment que es dicta sentència ferma o interlocutòria de sobreseïment també ferma.

4. El temps que hagi romàs en la situació de suspensió de funcions no és computable com a temps de serveis ni als efectes de triennis ni de drets en el règim de seguretat social que li sigui aplicable. En aquesta situació, el militar ha de romandre immobilitzat en el lloc que ocupi en l'escalafó corresponent.

5. En cas de sobreseïment del procediment, sentència absolutòria o terminació del procediment disciplinari sense declaració de responsabilitat, ha de ser recol·locat en la seva destinació si convé al seu dret, recupera la seva situació en l'escalafó corresponent i l'ascens que li hagi pogut correspondre. El temps transcorregut en aquesta situació li és computable a tots els efectes.

Quan el període de temps que hagi romàs en la situació de suspensió de funcions sigui superior a la durada de la condemna per sentència ferma o de la sanció disciplinària, la diferència li és computable a tots els efectes.

6. Als efectes de plantilles els militars professionals en la situació de suspensió de funcions comptabilitzen de la mateixa manera que els que estiguin en la de servei actiu.

7. En tots els supòsits anteriors, abans d'adoptar la resolució corresponent, s'ha de donar tràmit d'al·legacions a l'interessat.»

Sis. L'article 112 queda redactat de la manera següent:

«Article 112. *Situació de suspensió d'ocupació.*

1. Els militars professionals passen a la situació de suspensió d'ocupació per alguna de les causes següents:

a) Condemna, en sentència ferma, a la pena de presó del Codi penal militar o del Codi penal, mentre estigui privat de llibertat i sense perjudici del que disposa la Llei orgànica de règim disciplinari de les Forces Armades, o a les penes, principal o accessòria, de suspensió d'ocupació o càrrec públic, amb l'audiència prèvia de l'interessat.

b) Imposició de sanció disciplinària de suspensió d'ocupació per falta molt greu.

2. El ministre de Defensa també pot acordar el pas dels militars professionals a la situació de suspensió d'ocupació un cop vista la sentència en què s'imposi la pena d'inhabilitació especial per a professió, ofici o qualsevol altre dret, quan aquesta inhabilitació impedeixi o menyscabi l'exercici de les seves funcions.

3. El pas a la situació de suspensió d'ocupació per alguna de les causes que defineixen l'apartat 1.a) i l'apartat 2 produeix, a més del cessament en la destinació del militar, els mateixos efectes que els establerts per a la situació de suspensió de funcions. El temps que hagi romàs cautelarment en aquesta última situació pel mateix procediment és d'abonament en la seva integritat per a la permanència en la situació de suspensió d'ocupació, que resulti del compliment de la pena imposada.

4. La suspensió d'ocupació pel supòsit que defineix l'apartat 1.b) té els mateixos efectes anteriors, i l'afectat ha de cessar en la destinació només quan la sanció imposada sigui per un període de més de sis mesos.

5. El militar professional que passi a la situació de suspensió d'ocupació pel supòsit que defineix l'apartat 1.b), si la sanció disciplinària executada és posteriorment revocada amb caràcter definitiu, en via administrativa o jurisdiccional, ha de ser recol·locat en la seva destinació, si convé al seu dret, recupera la seva situació en l'escalafó corresponent i l'ascens que li hagi pogut correspondre, i el temps transcorregut en aquesta situació li és computable a tots els efectes.»

Set. S'afegeix al final de l'article 115 un nou paràgraf amb la redacció següent:

«Es poden seguir identificant amb l'ocupació militar que hagin assolit, sempre acompanyada de la paraula "retirat".»

Vuit. L'article 118 queda redactat de la manera següent:

«Article 118. *Finalització i resolució de compromisos dels militars amb una relació de serveis professionals de caràcter temporal.*

1. Els compromisos dels militars de complement i dels militars de tropa i marineria finalitzen en la seva data de venciment i es resolen per les causes que estableix l'article 10.2 de la Llei 8/2006, de 24 d'abril, de tropa i marineria, per als compromisos de llarga durada, sempre que l'interessat hagi complert almenys tres anys entre el compromís inicial i, si s'escau, el de renovació, i perdi la seva condició militar.

2. Durant els tres primers anys de compromís aquest s'ha de resoldre per alguna de les causes següents:

a) A petició expressa de l'interessat, per circumstàncies extraordinàries i en les condicions que es determinin per reglament.

b) Per l'adquisició de la condició de militar de carrera o de militar de complement.

c) Per l'ingrés en un centre de formació de la Guàrdia Civil o del Cos Nacional de Policia.

d) Per l'ingrés en cossos i escales de funcionaris o l'adquisició de la condició de personal laboral fix de les administracions públiques i organismes públics que en depenen. A aquests efectes, tenen la mateixa consideració el nomenament com a funcionari en pràctiques i la designació per realitzar els períodes de prova en els processos selectius de personal laboral.

e) Per la pèrdua de la nacionalitat espanyola.

f) Per insuficiència de facultats professionals.

g) Per insuficiència de condicions psicofísiques.

h) Per la imposició de sanció disciplinària de resolució de compromís, en aplicació de la Llei orgànica de règim disciplinari de les Forces Armades.

i) Per incompliment, en contra del que declara l'interessat, de les condicions per optar a la convocatòria per a l'ingrés en el centre docent militar de formació corresponent.

3. També s'ha de resoldre el compromís dels militars de complement, així com el dels militars de tropa i marineria amb menys de sis anys de serveis, quan es doni alguna de les circumstàncies per les quals un militar de carrera passa a la situació de serveis especials, segons l'article 109.1, o a la d'excedència per prestació de serveis al sector públic, regulada a l'article 110.2. En aquest últim supòsit també es resol el dels militars de tropa i marineria amb compromís de llarga durada.

4. Per la imposició de condemna per delictes dolós i tenint en consideració el tipus de delictes i la pena imposada, també es pot resoldre el compromís dels militars de complement i dels militars de tropa i marineria durant els tres primers anys, amb l'expedient administratiu previ amb audiència de l'interessat.

5. Els militars de complement i els militars de tropa i marineria que mantenen una relació de serveis de caràcter temporal estan en la situació legal de desocupació als efectes de la protecció corresponent, quan finalitzi el compromís que tinguin subscrit o es resolgui per causes independents de la seva voluntat.

6. El Ministeri de Defensa ha de gestionar i convenir amb institucions públiques i entitats privades accions orientades a la incorporació laboral dels militars de complement i dels militars de tropa i marineria.»

Disposició final quarta. *Modificació de la Llei 8/2006, de 24 d'abril, de tropa i marineria.*

L'apartat 2 de l'article 10 de la Llei 8/2006, de 24 d'abril, de tropa i marineria, queda redactat de la manera següent:

«2. Aquest compromís es resol per alguna de les causes següents:

a) A petició expressa de l'interessat amb un preavis de tres mesos.

b) Per l'adquisició de la condició de militar de carrera o de militar de complement.

c) Per l'ingrés en un centre de formació de la Guàrdia Civil o del Cos Nacional de Policia.

d) Per l'ingrés en cossos i escales de funcionaris o l'adquisició de la condició de personal laboral fix de les administracions públiques i organismes públics que en depenen. A aquests efectes, tenen la mateixa consideració el nomenament com a funcionari en pràctiques i la designació per efectuar els períodes de prova en els processos selectius de personal laboral.

e) Per l'accés a la condició de permanent.

f) Per la pèrdua de la nacionalitat espanyola.

g) Per insuficiència de facultats professionals.

h) Per insuficiència de condicions psicofísiques.

i) Per la imposició d'una sanció disciplinària de resolució de compromís, en aplicació de la Llei orgànica de règim disciplinari de les Forces Armades.

Per la imposició de condemna per delictes dolós i tenint en consideració el tipus de delictes i la pena imposada, també es pot resoldre el compromís, amb la tramitació prèvia d'un expedient administratiu amb audiència de l'interessat.»

Disposició final cinquena. *Modificació de la Llei orgànica 12/2007, de 22 d'octubre, del règim disciplinari de la Guàrdia Civil.*

La Llei orgànica 12/2007, de 22 d'octubre, del règim disciplinari de la Guàrdia Civil, es modifica en els termes següents:

U. S'afegeix un apartat 3 bis a l'article 7 en els termes següents:

«3 bis. Organitzar reunions o manifestacions de caràcter polític o sindical i participar-hi activament, així com organitzar manifestacions o reunions de caràcter polític, sindical o reivindicatiu que se celebrin en llocs públics i participar-hi o assistir-hi vestint l'uniforme reglamentari o fent ús de la seva condició de guàrdia civil.»

Dos. S'afegeix un apartat 21 bis a l'article 8, amb la redacció que segueix:

«21 bis. Efectuar amb publicitat manifestacions o expressar opinions que suposin una infracció del deure de neutralitat política o sindical, i pronunciar-se o efectuar propaganda a favor o en contra de partits polítics o sindicats o dels seus candidats.»

Tres. L'apartat 2 i el segon paràgraf de l'apartat 3 de l'article 50 queden redactats de la manera següent:

«2. L'acord d'inici ha d'incorporar la designació de l'instructor, si s'escau, i indicar expressament els drets que assisteixen l'interessat, inclosa la recusació de qui instrueixi el procediment, i se l'ha d'advertir que, si no formula cap oposició o no proposa la pràctica de prova, l'expedient es pot resoldre sense cap més tràmit.»

«3. (...)

Quan l'inici del procediment l'hagi acordat alguna de les autoritats o comandaments de la Guàrdia Civil a què es refereixen els articles 28, 29 i 30.1 d'aquesta Llei, se n'ha d'encomanar la instrucció, en la mateixa resolució, a un subordinat, sempre que sigui d'una ocupació superior a la de l'interessat.»

Disposició final sisena. *Modificació de la Llei orgànica 9/1983, de 15 de juliol, reguladora del dret de reunió.*

S'afegeix un paràgraf d) a l'article 5 de la Llei orgànica 9/1983, de 15 de juliol, reguladora del dret de reunió, amb la redacció següent:

«d) Quan les hagin organitzat membres de les Forces Armades o de la Guàrdia Civil infringint les limitacions que imposen l'article 13 de la Llei orgànica 9/2011, de 27 de juliol, de drets i deures dels membres de les Forces Armades, o l'article 8 de la Llei orgànica 11/2007, de 22 d'octubre, reguladora dels drets i deures dels membres de la Guàrdia Civil.»

Disposició final setena. *Estadística disciplinària.*

El Ministeri de Defensa ha de remetre a l'Observatori de la Vida Militar, en el primer semestre de l'any, la memòria de l'exercici anterior amb les estadístiques de l'aplicació d'aquesta Llei orgànica sobre el nombre de procediments disciplinaris i les sancions

imposades, i amb l'especificació de les infraccions comeses segons els diferents apartats de faltes lleus, greus i molt greus.

Disposició final vuitena. *Títol habilitador.*

Aquesta Llei es dicta a l'empara del que preveu l'article 149.1.4a de la Constitució.

Disposició final novena. *Caràcter de Llei ordinària.*

Tenen caràcter de llei ordinària les disposicions finals tercera i quarta.

Disposició final desena. *Entrada en vigor.*

Aquesta Llei orgànica entra en vigor als tres mesos de la seva publicació al «Butlletí Oficial de l'Estat».

Per tant,

Mano a tots els espanyols, particulars i autoritats, que compleixin aquesta Llei orgànica i que la facin complir.

Madrid, 4 de desembre de 2014.

FELIPE R.

El president del Govern,
MARIANO RAJOY BREY